

B Archeologie | M Archaeology
Universiteit Leiden

© 2026 Academion

www.academion.nl
info@academion.nl

Projectcode P2417

Inhoud

Samenvatting	4
Scoretabel	6
Introductie	7
Procedure	7
Panel	8
Informatie over de instelling en opleidingen	9
Beschrijving van de beoordelingsstandaarden	10
Organisatie	10
Aanbevelingen van het vorige visitatiepanel	10
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	10
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	13
Standaard 3. Toetsing	28
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	30
Eindoordeel	32
Aanbevelingen	32
Bijlage 1. Beoogde leerresultaten	34
Bijlage 2. Opleidingscurriculum	37
Bijlage 3. Bezoekprogramma	39
Bijlage 4. Geraadpleegde materialen	40

Samenvatting

Beoogde leerresultaten

Het panel beoordeelt het profiel en de beoogde leerresultaten van zowel de bachelor- als de masteropleiding Archeologie als solide, helder geformuleerd en passend bij het internationale en multidisciplinaire karakter van de faculteit. De bachelor kent een overtuigende en inhoudelijk doordachte visie waarin theorie, methoden en praktijk centraal staat en waarin archeologie expliciet wordt verbonden met actuele maatschappelijke thema's. De leerresultaten sluiten goed aan bij deze brede positionering en zijn adequaat verankerd op NLQF 6-bachelorniveau. Het panel merkt daarbij op dat de onderliggende ambitie van het profiel vraagt dat studenten toegang hebben tot kleinschalig onderwijs, practica en goede begeleiding, onder meer bij vaardigheidstraining en werkveldervaring. Deze randvoorwaarden sluiten van oorsprong met name goed aan bij kleinere cohorten en vragen om expliciete borging om de beoogde kwaliteit te kunnen blijven waarmaken. In de master ziet het panel een duidelijke stap omhoog in abstractie, zelfstandigheid en methodologische diepgang. De leerresultaten zijn realistisch en passend bij NLQF 7-niveau, met een herkenbare balans tussen theorie, methodologie en toegepaste benaderingen. De brede opzet van de opleiding impliceert dat specialisatie door studenten vooral zelf moet worden vormgegeven; helder verwachtingsmanagement is daarom essentieel. Met betrekking tot het beroepenveld constateert het panel dat er goede, maar vooral informele contacten bestaan. Het versterken van structureel overleg biedt kansen om de werkveldverbinding duurzaam te verankeren binnen beide opleidingen.

Onderwijsleeromgeving

Het panel heeft een positieve indruk van de opleidingen Archeologie en hun positie binnen het profiel van de Universiteit Leiden. De opleidingen zijn inhoudelijk rijk, internationaal georiënteerd en worden gedragen door een uitzonderlijk bevolgen en deskundig docententeam. Docenten tonen een sterke betrokkenheid bij zowel het onderwijs als het welzijn en de ontwikkeling van studenten en werken in een collegiale en professionele cultuur. Deze inzet vormt een belangrijke kracht van de opleidingen. De opleidingsspecifieke faciliteiten waardeert het panel bovendien als van zeer hoge kwaliteit. Capaciteit vormt, gezien de gegroeide studentenaantallen, wel een toenemende belemmering voor praktijkonderwijs in beide opleidingen.

Het panel concludeert dat het bachelorcurriculum studenten een brede academische basis en aanzienlijke keuzeruimte biedt. De programmatische opbouw maakt het mogelijk om eigen accenten te leggen via stages, seminars en keuzeonderdelen, en ondersteunt de ontwikkeling van academische, onderzoeks- en praktijkvaardigheden. Tegelijkertijd ziet het panel ruimte om de samenhang en leerlijnen verder te versterken. De overgang van reflectie naar theoretische verdieping is nog niet altijd consistent zichtbaar. Het panel adviseert om het kernvak Archaeological Theory, dat het zeer positief beoordeeld, eerder in de opleiding te positioneren en om vaardigheidsontwikkeling explicieter te communiceren, zodat studenten hun academische groei beter herkennen. Het didactisch concept is inhoudelijk solide en passend bij een brede bachelor. Door capaciteitsdruk ontstaan echter knelpunten in practica en sommige populaire seminars. Hoewel dit op dit moment nog niet leidt tot een onvoldoende realisatie van de onderwijsvisie, beveelt het panel de opleiding aan om zich bewust te zijn van de grenzen aan deze werkvormen bij (verdere) groei en na te denken over manieren waarop activerend en praktijkgericht onderwijs blijvend kan worden aangeboden en materiaalpractica en bioarcheologische onderdelen toegankelijk blijven. Wat betreft de begeleiding waardeert het panel de sterke structuur in het eerste jaar. Tegelijkertijd constateert het dat deze in het tweede jaar vrij abrupt afneemt. Het panel adviseert een meer gefaseerde afbouw van begeleiding; inzet van teaching assistants kan daarbij als suggestie dienen. Het panel constateert verder dat beperkte beschikbaarheid van stageplekken leidt tot studievertraging. Het beveelt daarom aan om reeds voorgenomen maatregelen ter uitbreiding van stageplaatsen daadwerkelijk te implementeren, zodat stages

geen structurele bottleneck vormen. Het panel merkt daarbij op dat de in de bachelor reeds doorgevoerde aanscherping van het scriptieproces positief heeft uitgewerkt. Deze heeft bijgedragen aan meer structuur in het afstudeertraject en aan een verbeterd studierendement. Voor nog verdere verbetering beveelt het panel aan om overlap in roostering tussen thesis tutorials zo veel mogelijk te voorkomen. Wel acht het panel de allocatiesystematiek voor scriptiebegeleiders onwenselijk omdat dit keuzevrijheid, academische ontwikkeling en studievoortgang van studenten beperkt. Het panel adviseert een transparanter en evenwichtiger toewijzingsproces te ontwikkelen.

Voor de masteropleiding stelt het panel vast dat de huidige onderwijsleeromgeving van de master in haar eigenlijke uitvoering niet toereikend is om het vereiste academische masterniveau geheel te borgen. De beoogde academische verdieping kan onvoldoende consistent en duurzaam worden gegarandeerd. De heterogene instroom, het grote aandeel 5 EC-cursussen en de sterk toegenomen studentenaantallen beperken de ruimte voor theoretische en methodologische verdieping. Dit is met name zichtbaar in de Archaeological Science-track, waarvoor het panel het noodzakelijk acht om scherpere en specifieke toelatingseisen te hanteren. Voor Applied Archaeology beveelt het panel bovendien aan om praktijkervaring structureler te borgen. Hoewel de onderwijsvisie van de master passend is, staat de uitvoering onder zware druk. De noodzaak om onderwijs aan grote groepen te organiseren leidt tot een verschuiving naar groepsopdrachten en student-geleide werkvormen, waardoor docentgestuurde begeleiding en wetenschappelijke verdieping niet structureel geborgd zijn. Het panel concludeert dat leerdoelen in de master momenteel gerealiseerd worden dankzij de inzet van docenten die hiermee te hoog belast worden. Dit brengt risico's mee voor continuïteit en eindniveau. Het panel stelt daarom als voorwaarde dat de opleiding werkt aan een duurzame docent-studentratio en een taakverdeling die intensieve begeleiding mogelijk maakt. De studeerbaarheid van de master is voldoende, maar veel studenten kiezen er bewust voor om er langer over te doen, om extra cursussen, specialisaties of uitgebreidere scriptietrajecten te kunnen volgen. Om te voorkomen dat studenten langer dan twee jaar doen over een éénjarig programma, acht het panel het daarom realistisch om actief in te zetten op een N+1-route. De geplande aanscherping van het scriptieproces wordt daarbij door het panel ook aangemoedigd. Voor Applied Archaeology adviseert het panel om te onderzoeken of een deeltijdvariant passend is, gezien het profiel van werkende studenten.

Het panel beveelt aan dat de opleidingen en de faculteit meer aandacht moeten besteden aan het erkennen en waarderen van onderwijsinzet. Concrete voorbeelden van structurele waardering, bijvoorbeeld in loopbaanperspectieven of bevorderingen, zijn volgens het panel nog beperkt aanwezig. Voor beide opleidingen geldt dat de onderwijstaal en opleidingsnaam passend zijn en bijdragen aan de internationale leeromgeving van de opleidingen. Wel moet communicatie over de Nederlandstalige track in de bachelor worden verduidelijkt.

Toetsing

Het panel concludeert dat het systeem van toetsing solide, transparant en goed geborgd is. De variatie in toetsvormen en duidelijke beoordelingskaders dragen bij aan de kwaliteit van toetsing. Wel acht het panel in de bachelor verdere ontwikkeling wenselijk om toetsvormen eerder in de opleiding te verbreden en zo de overgang naar latere jaren te verzachten. In het bijzonder beveelt het aan om in seminars explicieter ruimte te creëren voor het schrijven van papers en het ontvangen van inhoudelijke feedback daarop, om studenten eerder en beter voor te bereiden op het schrijven van de bachelorscriptie. Voor de bachelor en de master beveelt het panel aan om de omvang van scripties bindend vast te leggen, zowel voor gelijkheid in de beoordeling als ter beheersing van werkdruk bij examinatoren.

Het panel is positief over de examencommissie, die zorgvuldig, efficiënt en kwaliteitsgericht werkt. De borging van toetskwaliteit is stevig verankerd en de commissie speelt een actieve rol in zowel preventie als

controle. Het panel ondersteunt verdere professionalisering via regelmatige steekproefcontroles van scripties.

Gerealiseerde leerresultaten

Het panel concludeert dat de bachelor- en masterscripties van de opleidingen Archeologie in opzet en uitvoering overtuigend aantonen dat studenten het beoogde eindniveau behalen. De bachelorscripties laten zien dat studenten literatuur adequaat verwerken, relevante onderzoeksvragen formuleren en in toenemende mate kritisch reflecteren op de discipline. Hoewel een deel van de scripties beschrijvend van aard blijft, acht het panel het gerealiseerde niveau passend. De masterscripties getuigen van zelfstandige onderzoeksvaardigheden en gedegen dataverzameling, met enkele scripties die duidelijk boven het minimumniveau uitstijgen. Variatie in theoretische diepgang komt voor, maar ligt binnen aanvaardbare bandbreedte. Alumniresultaten bevestigen dat afgestudeerden zich succesvol positioneren in vervolgstudies en relevante functies, met ruimte voor verdere versterking van beroepsgerichte voorbereiding binnen met name de Nederlandse archeologische praktijk. De nieuwe cursus Archeologie & Erfgoed in Nederland zal hier volgens het panel aan bijdragen.

Scoretabel

Het panel beoordeelt de opleidingen als volgt:

Bacheloropleiding Archeologie

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel	positief
----------------------	----------

Masteropleiding Archaeology

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet ten dele
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel	positief onder voorwaarden
----------------------	----------------------------

Het visitatiepanel heeft het rapport ingezien en is akkoord met de inhoud. Namens het panel,

Prof. dr. Fleur Kemmers, voorzitter

Yannick Slagter MA, secretaris

Datum: 10 februari 2026

Introductie

Procedure

Visitatie

De bacheloropleiding Archeologie en de masteropleiding Archaeology van de Universiteit Leiden werden op 10 en 11 november 2025 door een onafhankelijk peer review panel beoordeeld in het kader van de visitatiegroep WO Archeologie. Dit cluster bestond uit 8 opleidingen van de Universiteit van Amsterdam, de Vrije Universiteit Amsterdam, de Universiteit Leiden en de Rijksuniversiteit Groningen. De beoordeling verliep volgens de procedure en standaarden van het NVAO Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland (d.d. 1 april 2024).

In opdracht van het cluster WO Archeologie verzorgde evaluatiebureau Academion de begeleiding van de visitatie. Yannick Slagter trad op als coördinator van het cluster en als secretaris bij de visitaties. Hij is door de NVAO gecertificeerd en als secretaris geregistreerd.

Panelsamenstelling

In samenspraak met de instellingen en opleidingen stelde Academion het visitatiepanel samen, rekening houdend met de expertise en onafhankelijkheid van de leden. Om de onderlinge consistentie tussen de beoordelingspanels binnen het cluster te versterken droeg de coördinator vanuit Academion zorg voor een gezamenlijke instructie voor de panelleden en een vergelijkbare beoordelingswijze bij alle bezoeken. Ook was deze consistentie een aandachtspunt bij alle afsluitende bijeenkomsten van panels tijdens de bezoeken. Ten slotte zorgde overlap in beoordelingspanels van de verschillende bezoeken in het cluster voor verdere versterking van de consistentie. De samenstelling van de panels was daarbij zo vormgegeven dat de voorzitter bij alle drie de visitaties deelnam, en twee panelleden ieder aan twee bezoeken deelnamen. Zo namen aan ieder bezoek minstens twee panelleden deel die ook in een ander beoordelingspanel in het cluster zaten.

De NVAO stemde op 24 juni 2025 in met de samenstelling van het panel. De coördinator instrueerde de panelvoorzitter op 12 mei 2025 over diens rol binnen de visitatie volgens het Profiel van de voorzitter (NVAO 2016).

Vorbereiding

De contactpersonen van de instelling stelden voor het visitatiebezoek een bezoekprogramma op in overleg met de coördinator (zie bijlage 3). De faculteit selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Daarnaast bepaalde de faculteit dat het ontwikkelgesprek zou worden vormgegeven als onderdeel van het bezoek.

In de aanloop naar de visitatie stuurden de opleidingen een lijst van afgestudeerden van het studiejaar 2023-2024 en de winterperiode van studiejaar 2024-2025 naar de coördinator. Uit deze lijsten selecteerde de panelvoorzitter in samenspraak met de coördinator 15 eindwerken per opleiding. Daarbij hielden zij rekening met de spreiding van de eindcijfers, de beoordelaars en de verschillende afstudeerrichtingen. Van de bacheloropleiding werden twaalf scripties geselecteerd van de World Archaeology track, twee scripties van de track Heritage and Society en één scriptie van een student die van start was gegaan met de opleiding voor de omvorming naar het huidige curriculum. Omdat de opleiding tweetalig wordt aangeboden, werden elf Engelstalige scripties en vier Nederlandstalige scripties geselecteerd. Van de masteropleiding werden van de specialisatie Applied Archaeology drie scripties geselecteerd, van de specialisatie Archaeological Science

acht scripties, van de specialisatie Heritage and Museum Studies twee scripties en van de specialisatie Global Archaeology twee scripties. Deze selectie is representatief voor het aantal afgestudeerden in elke specifieke specialisatie.

Voorafgaand aan het bezoek stelden de opleidingen de geselecteerde eindwerken met bijbehorende beoordelingsformulieren beschikbaar aan het panel. Ook zonden de opleidingen het panel hun zelfevaluatie rapporten en aanvullende stukken toe (zie bijlage 4).

De panelleden bestudeerden de ontvangen informatie en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. Het student-lid heeft geen eindwerken bestudeerd. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden. Kort voor de visitatie hield het panel een vooroverleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van het zelfevaluatie rapport, de gelezen eindwerken en de taakverdeling ter sprake kwamen. Ook werd het panel geïnformeerd over het van toepassing zijnde beoordelingskader, de werkwijze en de planning van visitatie en rapportage.

Bezoek

Voorafgaand het visitatiebezoek bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt. Tijdens het visitatiebezoek sprak het panel met verschillende opleidingsvertegenwoordigers (zie bijlage 3). Het geplande ontwikkelgesprek (in het programma opgenomen als ‘themasessie bachelor en master’) voor beider opleidingen werd ingezet ter bespreking van de voorlopige bevindingen van het panel met het opleidingsmanagement. Het panel beëindigde de visitatie met een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van de visitatie gaf de voorzitter een publieke mondelinge toelichting, waarin deze de voorlopige indrukken, algemene observaties en suggesties voor ontwikkelpunten van het panel presenteerde.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat intern voor binnen Academion voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de secretaris het rapport naar de opleidingen met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De secretaris paste de feitelijke onjuistheden in het rapport aan op aanwijzing van de panelvoorzitter. Vervolgens stelde het panel het rapport vast en stuurde de coördinator het naar de Faculteit der Archeologie en de Universiteit Leiden.

Panel

Het panel dat de bacheloropleiding Archeologie en de masteropleiding Archaeology aan de Universiteit Leiden beoordeelde, bestond uit de volgende leden:

- Prof. dr. F. (Fleur) Kemmers, hoogleraar bij het Institut für Archäologische Wissenschaften aan de Goethe Universität Frankfurt am Main (Duitsland) [voorzitter];
- Prof. dr. G. (Guy) De Mulder, hoofddocent Protohistorie van Noordwest-Europa bij de Vakgroep Archeologie van de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte van de Universiteit Gent (België);
- Dr. M. (Maaïke) Groot, lecturer in Zoöarcheologie bij het Institut für Prähistorische Archäologie aan de Freie Universität Berlin (Duitsland);
- Dr. G.F.J. (Gertjan) Plets, universitair hoofddocent Erfgoedstudies en Cultuurgeschiedenis aan de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht;
- M. (Marit) Sloots BA, masterstudent Archeologie aan de Rijksuniversiteit Groningen [student-lid].

Alle panelleden, de secretaris en de instelling hebben een onafhankelijkheidsverklaring ondertekend en kunnen bevestigen dat de beoordeling in volledige onafhankelijkheid is uitgevoerd.

Informatie over de instelling en opleidingen

Naam van de instelling:	Universiteit Leiden
Adres:	Rapenburg 70, 2311EZ Leiden
Website:	http://www.universiteitleiden.nl
BRIN-nummer:	21PB
Status van de instelling:	Bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	Positief

Naam van de opleiding:	B Archeologie
ISAT-nummer:	56703
Oriëntatie van de opleiding:	wo
Niveau van de opleiding:	Bachelor (NLQF 6)
Studielast in EC:	180
Onderwijstaal:	Nederlands, Engels
Beroepsvereisten:	Ja
Afstudeerrichtingen:	World Archaeology Heritage and Society
Locatie:	Leiden
Variant(en):	Voltijd
Visitatiegroepindeling:	WO Archeologie
Verleende graad:	BA
Inleverdatum NVAO:	1 mei 2026

Naam van de opleiding:	M Archaeology
ISAT-nummer:	60805
Oriëntatie van de opleiding:	wo
Niveau van de opleiding:	Master (NLQF7)
Studielast in EC:	60
Onderwijstaal:	Engels
Beroepsvereisten:	Ja
Afstudeerrichtingen:	Applied Archaeology (MA) Archaeological Science (MSc) Heritage and Museum Studies (MA) Global Archaeology (MA)
Locatie:	Leiden
Variant(en):	Voltijd
Visitatiegroepindeling:	WO Archeologie
Verleende graad:	MA, MSc
Inleverdatum NVAO:	1 mei 2026

Beschrijving van de beoordelingsstandaarden

Organisatie

De bachelor- en masteropleiding Archeologie zijn ondergebracht in de Faculteit der Archeologie van de Universiteit Leiden. De faculteit is georganiseerd volgens het Faculteitsreglement en wordt geleid door het faculteitsbestuur, bestaande uit de decaan (als voorzitter van het bestuur), de vice-decaan en portefeuillehouder Onderwijs, de vice-decaan en portefeuillehouder Onderzoek, de portefeuillehouder Bedrijfsvoering en een studentlid, de assessor. Het bestuur wordt geadviseerd door de faculteitsraad, waarin docenten, promovendi en studenten zijn vertegenwoordigd, en door een Raad van Advies met expertise over de relatie met het Nederlandse werkveld. De faculteit is verdeeld in drie departementen – Archaeological Heritage and Society, Archaeological Sciences en World Archaeology – elk onder leiding van een departementsvoorzitter die verantwoordelijk is voor de verdeling van onderwijstaken. De opleidingen vallen onder de leiding van de Opleidingsdirecteur, die verantwoordelijk is voor samenhang en coördinatie van het onderwijsprogramma en verantwoording aflegt aan het faculteitsbestuur. De Opleidingsdirecteur en de portefeuillehouder Onderwijs worden geadviseerd door een opleidingscommissie. Daarnaast heeft de faculteit een gezamenlijke examencommissie, een toelatingscommissie, een diversiteitscommissie en een BKO-commissie. Het onderwijsbureau van de faculteit ondersteunt de staf bij organisatie, coördinatie en beleid, en faciliteert daarmee de uitvoering en kwaliteit van het onderwijs.

Aanbevelingen van het vorige visitatiepanel

In de vorige visitatie werden zowel de bachelor- als de masteropleiding Archeologie positief beoordeeld. Voor de bachelor adviseerde het panel de keuze voor de afstudeerrichting later in de opleiding te laten plaatsvinden, zodat studenten eerst ervaring opdoen met archeologisch veldwerk. Daarnaast werd aanbevolen dat ook studenten van de afstudeerrichting Heritage and Society ten minste eenmaal bij veldwerk worden betrokken. Het panel constateerde dat de opleiding studeerbaar is, maar dat studenten regelmatig uitlopen, onder meer door activiteiten naast de studie, en adviseerde scherp te blijven op vertragingen in scriptietrajecten en duidelijke communicatie van verwachtingen. Voor de master werd verdere concretisering van het profiel van Global Archaeology als aandachtspunt genoemd, terwijl Applied Archaeology, Archaeological Science en Heritage and Museum Studies als sterk werden beoordeeld. Het panel adviseerde verder per specialisatie aanvullende, flexibele eindtermen te formuleren, academische vaardigheden structureel te toetsen in de verschillende vakken en de studeerbaarheid verder te verbeteren. Daarnaast ondersteunde het panel de wens van de examencommissie om op korte termijn kalibratiesessies voor de beoordeling van de eindwerken te organiseren. Het huidige visitatiepanel concludeert dat de opleidingen de aanbevelingen goed hebben opgepakt, maar constateert wel dat de vormgeving van de profielen in de bachelor en de master en het studierendement blijvend aandacht vragen.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Bachelor

De bacheloropleiding Archeologie van de Universiteit Leiden heeft als doel studenten op te leiden tot academisch gevormde archeologen met een brede en internationaal georiënteerde blik op het verleden en het erfgoed. De opleiding is ingebed in de Faculteit der Archeologie, die zich onderscheidt door haar brede

onderzoeksprofiel en internationale netwerken. De opleiding biedt twee afstudeerrichtingen: World Archaeology en Heritage and Society. Theorie, methode en praktijk staan centraal en de opleiding legt nadruk op interdisciplinariteit: studenten worden vertrouwd gemaakt met een combinatie van sociale, natuurwetenschappelijke, historische en erfgoedgerelateerde perspectieven, waarbij de opleiding een gelijkzijdige driehoek beoogt van geesteswetenschappen, sociale wetenschappen en natuurwetenschappen. Hierdoor leren zij archeologische vraagstukken vanuit verschillende invalshoeken te benaderen. De visie van de opleiding is gebaseerd op het idee dat archeologie niet alleen het verleden bestudeert, maar ook actuele maatschappelijke thema's raakt, zoals duurzaamheid, identiteit, erfgoedbeheer en omgang met het koloniale verleden. Studenten worden voorbereid op een rol in deze maatschappelijke context, met aandacht voor zowel wetenschappelijke als ethische dimensies van het vakgebied.

Volgens de beoogde leerresultaten (zie bijlage 1) dienen afgestudeerden te beschikken over kennis van de hoofdlijnen van de archeologie in verschillende regio's en perioden, evenals van de belangrijkste theorieën, methoden en concepten. Zij leren primaire archeologische gegevens te verzamelen, documenteren en analyseren met gebruik van relevante technologie en statistische methoden. Ook ontwikkelen zij academische vaardigheden zoals kritisch redeneren, schrijven, presenteren en samenwerken in een internationale en multiculturele context. De eindkwalificaties zijn expliciet gekoppeld aan internationale referentiekaders. Zo wordt verwezen naar de QAA Subject Benchmark Statement for Archaeology (UK, 2022), waarin de kerncompetenties voor een bachelor archeologie zijn omschreven. Daarnaast zijn de eindkwalificaties afgestemd op de Nederlandse domeinspecifieke eisen voor archeologie. Daarmee wordt geborgd dat afgestudeerden het beoogde academische niveau behalen en internationaal inzetbaar zijn.

Het panel stelt vast dat het bachelorprofiel een heldere en inhoudelijk sterke visie verwoordt, gebaseerd op de vraag waarom we het verleden bestuderen en hoe archeologische kennis bijdraagt aan het begrijpen van hedendaagse maatschappelijke vraagstukken. De combinatie van theorie, methode en praktijk en de door de opleiding beoogde gelijkzijdige driehoek van geesteswetenschappen, sociale wetenschappen en natuurwetenschappen vormt daarbij een logisch en passend uitgangspunt. Het panel ziet dat de opleiding een zeer breed en internationaal vakgebied bestrijkt en studenten een brede oriëntatie biedt binnen de wereldarcheologie. De beoogde leerresultaten sluiten goed aan bij deze brede positionering en zijn adequaat geformuleerd op bachelorniveau NLQF 6. De opleiding is expliciet 'global' in focus en streeft naar een stevige, brede basis aan kennis, methoden en academische vaardigheden. Het panel acht deze leerresultaten passend en realiseerbaar, maar merkt op dat de onderliggende ambitie van het profiel – waarin theorie, methodiek en praktijk in samenhang worden ontwikkeld – veronderstelt dat studenten voldoende toegang hebben tot kleinschalig onderwijs, practica en individuele begeleiding, onder meer bij vaardigheidstraining en veldwerkervaring. Deze uitgangspunten vragen bij verdere schaalvergroting om blijvende aandacht voor de borging van deze onderwijsambitie.

Master

De masteropleiding Archeologie is een breed en internationaal georiënteerd programma dat studenten voorbereidt op een loopbaan in onderzoek, erfgoedbeheer of de bredere arbeidsmarkt. De opleiding biedt vier specialisaties, namelijk Heritage and Museum Studies, Global Archaeology, Applied Archaeology en Archaeological Science. Binnen deze specialisaties worden studenten opgeleid tot academici die zelfstandig onderzoek kunnen uitvoeren en complexe archeologische vraagstukken in een internationale en multidisciplinaire context kunnen plaatsen. De doelstelling van de opleiding is om studenten te vormen tot kritische en zelfstandige onderzoekers die bijdragen aan de ontwikkeling van het vakgebied én aan actuele maatschappelijke discussies. Daarbij ligt de nadruk op analytische vaardigheden, methodologische diepgang, het vermogen om interdisciplinair te werken en het uitdragen van wetenschappelijke inzichten naar een breder publiek.

Volgens de beoogde leerresultaten (zie bijlage 1) dienen afgestudeerden te beschikken over diepgaande kennis van de belangrijkste theorieën, methoden en technieken binnen hun specialisatie en kunnen zij zelfstandig een onderzoeksproject opzetten, uitvoeren en rapporteren. Zij zijn in staat archeologische gegevens kritisch te analyseren met behulp van moderne (digitale) technieken, en om deze gegevens in een breder theoretisch en maatschappelijk kader te plaatsen. Daarnaast ontwikkelen zij academische en professionele vaardigheden zoals het schrijven van wetenschappelijke publicaties, het presenteren voor diverse doelgroepen en het kritisch reflecteren op ethische vraagstukken binnen de archeologie. De eindkwalificaties zijn expliciet verankerd in internationale referentiekaders, waaronder de QAA Subject Benchmark Statement for Archaeology en de Nederlandse domeinspecifieke eisen. Daarmee is de internationale herkenbaarheid en vergelijkbaarheid van het opleidingsniveau gewaarborgd.

Het panel beoordeelt de beoogde leerresultaten als realistisch, goed geformuleerd en passend bij het masterniveau NLQF 7. In vergelijking met de bachelor is de stap omhoog zichtbaar, met een goede balans tussen theorie, methodologie en praktijk. Het panel constateert dat de leerdoelen daadwerkelijk richting geven aan het programma en dat zij op het juiste niveau zijn verankerd binnen de afstudeerrichtingen. Het panel onderschrijft de brede positionering van de master Archeologie. De opleiding leidt bewust niet op tot vakspecialisten, maar tot breed inzetbare academisch gevormde archeologen die zich binnen hun richting kunnen verdiepen wanneer zij dat zelf actief vormgeven. Diepgang is daarmee mogelijk, maar wordt niet vanzelfsprekend afgedwongen door het programma. Het panel ziet dat hierdoor studenten binnenkomen met uiteenlopende verwachtingen: sommigen verwachten specialistische scholing of voorbereiding op de Nederlandse archeologische beroepspraktijk, terwijl de opleiding die ambitie niet centraal stelt. Duidelijk verwachtingsmanagement aan de voorkant en tijdens het programma is volgens het panel essentieel.

Aansluiting bij het beroepenveld

De bachelor- en masteropleiding Archeologie onderhouden nauwe en waardevolle banden met het beroepenveld, wat bijdraagt aan de actualiteit en arbeidsmarktrelevantie van het curriculum. De faculteit werkt structureel samen met musea, erfgoedinstellingen, archeologische bedrijven, overheidsorganisaties en onderzoeksinstituten, onder meer via stages, gastcolleges, gezamenlijke onderzoeksprojecten en veldwerk. De bestaande werkveldadviesraad, samengesteld uit vertegenwoordigers uit de erfgoed- en archeologiesector, geeft feedback op de positionering van de opleidingen en fungeert als klankbord voor ontwikkelingen in het vakgebied. Voor zowel bachelor- als masterstudenten vormen praktijkervaringen een belangrijk onderdeel van de opleiding, waarbij stages en veldwerk veelal plaatsvinden in samenwerking met externe partners. De masteropleiding onderscheidt zich door intensievere betrokkenheid bij internationale onderzoeksnetwerken en door specialisaties die mede zijn ontwikkeld in overleg met externe stakeholders, zodat zij aansluiten bij actuele thema's en behoeften in het werkveld.

Het panel ziet dat de opleidingen beschikken over goede contacten met het werkveld, maar dat deze vaak gebaseerd zijn op korte, informele lijnen tussen individuele stafleden en externe partners. Een structureel en programmagericht kader ontbreekt nog. De bestaande faculteitsbrede adviesraad, waarin vertegenwoordigers van het Nederlandse archeologische werkveld deelnemen, levert waardevolle input, maar functioneert niet op opleidingsniveau. Voor zowel de bachelor als de master geldt dat het versterken van structureel overleg met het werkveld kansen biedt om curriculumontwikkeling, stages en praktijkvoorbereiding toekomstbestendiger te verankeren.

Overwegingen

Het panel beoordeelt het profiel en de beoogde leerresultaten van zowel de bachelor- als de masteropleiding Archeologie als solide, helder geformuleerd en passend bij het internationale en multidisciplinaire karakter van de faculteit. De bachelor kent een overtuigende en inhoudelijk doordachte visie waarin theorie,

methoden en praktijk centraal staat en waarin archeologie expliciet wordt verbonden met actuele maatschappelijke thema's. De leerresultaten sluiten goed aan bij deze brede positionering en zijn adequaat verankerd op NLQF 6-bachelorniveau. Het panel merkt daarbij op dat de onderliggende ambitie van het profiel vraagt dat studenten toegang hebben tot kleinschalig onderwijs, practica en goede begeleiding, onder meer bij vaardigheidstraining en werkveldervaring. Deze randvoorwaarden sluiten van oorsprong met name goed aan bij kleinere cohorten en vragen om expliciete borging om de beoogde kwaliteit te kunnen blijven waarmaken. In de master ziet het panel een duidelijke stap omhoog in abstractie, zelfstandigheid en methodologische diepgang. De leerresultaten zijn realistisch en passend bij NLQF 7-niveau, met een herkenbare balans tussen theorie, methodologie en toegepaste benaderingen. De brede opzet van de opleiding impliceert dat specialisatie door studenten vooral zelf moet worden vormgegeven; helder verwachtingsmanagement is daarom essentieel. Met betrekking tot het beroepenveld constateert het panel dat er goede, maar vooral informele contacten bestaan. Het versterken van structureel overleg biedt kansen om de werkveldverbinding duurzaam te verankeren binnen beide opleidingen.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de opleidingen op standaard 1 voldoen.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Curriculum bachelor

De bacheloropleiding heeft een studielast van 180 EC, verdeeld over drie studiejaren. Het programma biedt een combinatie van brede vakkennis, academische vaardigheden en praktijkervaring in veld- en labonderzoek. De opbouw is zodanig dat studenten eerst een brede basis ontwikkelen en zich gaandeweg meer specialiseren.

In het eerste jaar maken studenten kennis met de kerngebieden van de archeologie, waaronder wereldarcheologie, erfgoedstudies, veldtechnieken en materiaalonderzoek. Dit doen zij in cursussen zoals Past and Future (5 EC), World Archaeology (5 EC), Material Studies I (5 EC), Introduction to Heritage Studies (5 EC) en Field Techniques (5 EC). Naast inhoudelijke vakken ligt de nadruk ook op academische vorming, zoals schrijfvaardigheid en data-analyse. Het tweede jaar verdiept de kennis en vaardigheden, met aandacht voor theoretische en thematische cursussen, zoals Early Cities: a comparative perspective (5 EC), Early Empires in West Asia and the Mediterranean (5 EC) en Designing Archaeological Research (5 EC), en een belangrijke rol voor veldwerk en stages. Studenten volgen daarnaast keuzevakken en kunnen zich oriënteren op een van de twee afstudeerrichtingen, World Archaeology en Heritage and Society. Binnen deze tracks is er ruimte om een eigen profiel op te bouwen, door middel van verschillende seminars waaruit kan worden gekozen en stages. Het derde jaar biedt verdere verdieping, een stage of minor, en sluit af met de bachelorscriptie (10 EC). Zie bijlage 2 voor een overzicht.

De structuur van het curriculum kent duidelijke leerlijnen. De kennislijn betreft de opbouw van archeologische kennis en theorieën, aangevuld met erfgoedstudies en methodologische scholing. De vaardigheidslijn omvat academisch schrijven, presenteren, kritisch analyseren en samenwerken, evenals praktijkervaring in veld- en labwerk. De integratie van deze leerlijnen komt tot uitdrukking in projecten en de bachelorscriptie, waar studenten hun verworven kennis en vaardigheden toepassen. Samenhang binnen het

programma wordt beoogd door een duidelijke opbouw van inleidend naar gevorderd niveau en door de integratie van theorie, methoden en praktijk. Daarnaast wordt de aansluiting op de masterfase expliciet ondersteund: het bachelorprogramma vormt de basis voor doorstroom naar de master Archeologie, waarbij de academische vaardigheden en vakkennis systematisch worden opgebouwd.

Het programma kent een substantiële mate van keuzevrijheid. Studenten kunnen in het derde jaar een minor volgen aan de Universiteit Leiden of elders, deelnemen aan uitwisselingsprogramma's of extra stages lopen. Ook binnen de specialisaties World Archaeology en Heritage and Society kiezen studenten vakken die aansluiten bij hun interessegebieden. Hiermee wordt de mogelijkheid geboden een eigen studiep pad te creëren en zich te oriënteren op de masterfase.

Het panel stelt vast dat de bachelor Archeologie een programmatische opbouw kent die studenten ruimte biedt om een eigen studiep ad vorm te geven. De brede keuzeruimte in het tweede en derde jaar, evenals de mogelijkheid om via stages en gespecialiseerde seminars eigen accenten te leggen, wordt door het panel positief gewaardeerd. Binnen het programma is het daardoor mogelijk om state-of-the-art archeologische vaardigheden en onderzoekscompetenties te ontwikkelen. Het panel constateert dat deze mogelijkheden in principe voor alle studenten beschikbaar zijn, maar dat het verwerven van specialistische of geavanceerde vaardigheden wel in sterke mate afhankelijk is van de keuzes en het initiatief van studenten zelf. De opleiding vraagt hierin een hoge mate van zelfstandigheid, onder meer bij het selecteren van seminars en het organiseren van stages. De mate waarin studenten een verdiepend en gespecialiseerd profiel realiseren, hangt daardoor sterk af van de student. Bovendien bleek uit gesprekken met studenten tijdens de visitatie dat de feitelijke keuzeruimte, met name bij seminars in het tweede jaar, beperkter is dan beoogd, doordat bij veel animo voor deze kleinschalige onderdelen wordt geloot. Hierdoor is gewenste verdieping of samenhang in het profiel niet altijd realiseerbaar. Dit geldt ook voor de keuze voor een scriptieonderwerp, waarover meer verderop in de paragraaf Begeleiding en studeerbaarheid.

Het profiel van de opleiding, dat zich richt op een balans tussen theorie, methode en praktijk, komt volgens het panel nog niet optimaal tot uitdrukking in het curriculum. Het panel ziet dat de huidige structuur met veel 5 EC-vakken bijdraagt aan een vol en gefragmenteerd curriculum. Hoewel alle onderdelen afzonderlijk waardevol zijn, is de samenhang soms diffuus. Studenten geven aan dat zij zowel in theoretische verdieping als in praktische vaardigheidsontwikkeling soms diepgang missen. Het programma is breed en rijk gevuld, maar de leerlijn die studenten geleidelijk moet begeleiden van kennismaking en reflectie op bestaande theorieën naar het zelfstandig toepassen van theoretische kaders in eigen onderzoek kan nog verder worden uitgekristalliseerd. Het panel geeft ter overweging mee om meer cursussen van grotere omvang aan te bieden. Dit biedt kansen om meer ruimte te creëren voor verdieping, integratie van vaardigheden en grotere coherentie in de leerlijnen.

Het panel waardeert dat de cursus Research Design naar het tweede jaar is verplaatst; dit biedt studenten eerder in de opleiding een fundament voor onderzoeksvaardigheden. Het panel adviseert om ook de cursus Archaeological Theory meer naar voren te halen, zodat studenten eerder worden toegerust met het reflectieve en theoretische kader dat nodig is om eigen onderzoekskeuzes te maken en te werken aan tutorials en scriptie. Het panel stelt daarbij vast dat theorie momenteel laat en gefragmenteerd in het curriculum is gepositioneerd en in het eerste jaar grotendeels ontbreekt. Een vroegere en meer samenhangende introductie in de geschiedenis van het archeologisch denken, historiografie en critical heritage studies acht het panel waardevol om studenten vanaf het begin een stevig conceptueel fundament te bieden en de theoretische diepgang van latere cursussen en de bachelorscriptie te versterken. Daarnaast merkt het panel op dat studenten zich niet altijd volledig bewust zijn van de vaardigheden die zij gedurende de opleiding ontwikkelen. Hoewel het programma daadwerkelijk een breed palet aan academische en

praktijkvaardigheden aanbiedt, herkennen studenten deze niet altijd als zodanig. Het panel adviseert de opleiding daarom explicieter en consistentier te communiceren over welke vaardigheden in welke cursussen worden opgebouwd en hoe deze samenhangen met de latere tutorials en de bachelorscriptie. Een sterker inzicht in de ontwikkelde competenties kan bijdragen aan het zelfvertrouwen van studenten en hun gevoel van academische groei versterken.

Uit de documentatie en de gesprekken tijdens de visitatie werd duidelijk dat de opleiding nog zoekende is naar de toekomst van de track Heritage and Society, variërend van verdere versterking tot mogelijke integratie van de erfgoedonderdelen in het algemene programma. De track wordt momenteel relatief weinig gekozen door studenten. Uit het studentenhoofdstuk en de gesprekken met studenten blijkt dat dit onder meer samenhangt met een beperkte keuze aan vakken die ook als weinig op maat gemaakt wordt ervaren. Het panel wil de strategische keuze met betrekking tot het voortbestaan of de herpositionering van de track aan de opleiding zelf laten, maar acht het in beide scenario's van belang dat het erfgoedaspect inhoudelijk wordt versterkt. Het panel is van oordeel dat de huidige erfgoedcursussen niet optimaal aansluiten bij de stand van de internationale literatuur en het academische debat binnen critical heritage studies. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat het erfgoedonderwijs momenteel grotendeels wordt verzorgd door staf met een primair archeologische achtergrond, wat waardevol is voor praktijk- en ethische vraagstukken, maar minder ruimte laat voor diepgravende erfgoedtheoretische perspectieven. Ter verbetering suggereert het panel te investeren in een sterkere conceptuele inbedding van erfgoedonderwijs, bijvoorbeeld door inspiratie te putten uit vergelijkbare opleidingen in binnen- en buitenland of door expertise aan te trekken met ervaring in sociocultureel, politiek en discursief erfgoedonderzoek.

Sommige studenten ervaren de overgang naar de bachelorscriptie als groot: zij hebben gedurende de opleiding wel vaardigheden opgedaan, maar niet altijd geleidelijk geoefend in het zelfstandig ontwerpen en uitvoeren van een substantieel onderzoeksproject. De roostering van thesis tutorials die studenten hulp bieden bij het schrijven van hun scriptie, kan nadelig samenvallen met een minor. Hoewel dit afhankelijk is van externe roosters, beveelt het panel aan om waar mogelijk te voorkomen dat cruciale schrijffasen overlappen met perioden waarin studenten elders onderwijs volgen.

Curriculum master

De masteropleiding Archeologie van de Universiteit Leiden is een eenjarige opleiding met een omvang van 60 EC en is opgebouwd rond een combinatie van een gemeenschappelijk fundament en specialistische verdieping. Studenten kiezen bij aanvang van de studie één van de specialisaties: Heritage and Museum Studies, Global Archaeology, Applied Archaeology, of Archaeological Science. Binnen deze specialisaties is er een balans tussen verplichte kernvakken, keuzevakken en de afsluitende masterthesis (20 EC).

De afstudeerrichting bepaalt of de student aan het einde van de master een MA-diploma of een MSc-diploma ontvangt. Applied Archaeology richt zich op de toepassing van archeologische kennis in de praktijk, Heritage and Museum Studies gaat over het beheer en de presentatie van cultureel erfgoed, vaak in de context van musea, en Global Archaeology bestudeert de archeologie in een breder, mondiaal perspectief. Deze drie specialisaties leiden tot een Master of Arts. In de specialisatie Archaeological Science gebruiken studenten methoden en technieken uit de science-disciplines, zoals materiaalkunde, botanie, osteologie en zoölogie, voor toepassing in de archeologie en deze specialisatie leidt tot een Master of Science-diploma.

Het programma heeft een duidelijke thematische structuur. In alle specialisaties volgen studenten kernvakken van 5 EC waarin de theorie, methoden en actuele thema's van hun vakgebied centraal staan. Voorbeelden zijn Current Issues in Applied Archaeology en Scientific Methodology in Archaeology. Deze kernvakken bieden een gemeenschappelijke academische basis en vormen een voorbereiding op zelfstandig

onderzoek. Daarnaast volgen studenten 5 EC cursussen binnen hun track, waarin zij zich verdiepen in specifieke regio's, periodes of methoden. Sinds 2022/2023 worden in het eerste semester een aantal Area Specialisation-cursussen (over Europa, het oostelijke Middellandse Zeegebied & West-Azië en de Amerika's) van 10 EC aangeboden waar meer diepgang in mogelijk is door specialisatie en ruimte om te werken met primair bronnenmateriaal. Deze laatste cursussen worden door studenten positief beoordeeld en ook docenten rapporteren meer werkplezier.

Een belangrijk kenmerk van het curriculum is de integratie van onderzoeksvaardigheden en academische vorming. Studenten werken in kleine groepen, nemen deel aan seminars en voeren onderzoeksopdrachten uit die hen voorbereiden op de scriptie. De vaardigheidslijn omvat het schrijven van papers, het presenteren van onderzoeksresultaten, en het kritisch analyseren van vakliteratuur en data. De leerlijn onderzoeksmethoden loopt door alle specialisaties heen, met aandacht voor zowel theoretische als toegepaste benaderingen.

Keuzeruimte is ingebouwd via electives en focus area-cursussen. Studenten kunnen kiezen uit vakken die aansluiten bij hun eigen interesses, zoals Hunter-Gatherer Archaeology, Underwater Archaeology of cursussen binnen andere specialisaties. In reactie op signalen uit het werkveld dat studenten niet genoeg werden voorbereid op het Nederlandse archeologische werkveld, biedt de opleiding sinds 2023/2024 de cursus Archeologie & Erfgoed in Nederland aan. In deze cursus, die eerst 5 EC was maar nu wordt uitgebreid naar 10 EC, worden mensen uit het Nederlandse werkveld uitgenodigd om te praten over hun werk. Daarnaast bieden stages, zowel nationaal als internationaal, mogelijkheden om praktijkervaring op te doen en het curriculum te verrijken.

De masteropleiding sluit inhoudelijk aan bij de bachelor Archeologie. Waar de bachelor een brede basis legt, is de master gericht op verdieping en zelfstandigheid. Studenten leren zelfstandig onderzoeksprojecten op te zetten en af te ronden op academisch niveau. De samenhang in het programma komt tot uiting in de doorlopende leerlijnen van theorie, methoden en vaardigheden, die culmineren in de masterthesis. Met deze opbouw beoogt de opleiding zowel een solide academische basis als de mogelijkheid tot specialisatie en persoonlijke profilering, passend bij de ambities van studenten en de internationale positionering van het vakgebied.

Het panel ziet dat de masteropleiding een duidelijke structuur kent met kernvakken, specialisaties en een afsluitende thesis, maar constateert dat de beoogde verdieping niet voor alle studenten in gelijke mate realiseerbaar is. De heterogeniteit van de instroom vormt hierbij een belangrijke factor (zie ook 'Toelating en instroom' verderop in deze standaard). Studenten uit de Leidse bachelor hebben doorgaans al uitgebreide ervaring met archeologische sciences, zoals osteologie en botanie, terwijl studenten uit andere nationale en internationale bacheloropleidingen deze achtergrond vaak missen. Hierdoor ontstaat een niveauverschil dat binnen de beperkte omvang van een éénjarige master moeilijk volledig te overbruggen is. Dit komt het sterkst tot uitdrukking in de Archaeological Science-track, maar studenten gaven ook aan in de Heritage and Museum-track veel overlap te ervaren met de bachelorinhoud en in de Applied Archaeology en Global Archaeology-tracks is de ervaren verdieping ten opzichte van de Leidse bachelor eveneens beperkt. Docenten geven aan dat in diverse cursussen eerst tijd moet worden besteed aan het op orde brengen van basiskennis, waardoor minder ruimte overblijft voor de beoogde theoretische en methodologische verdieping. In cursussen van 5 EC – die veel voorkomen binnen het programma – bestaat het kernonderwijs soms uit slechts enkele hoorcolleges met verplichte literatuur, waarna de beoogde verdieping grotendeels wordt overgelaten aan facultatieve literatuur. Hierdoor is de mate van theoretische en methodologische verdieping in sterke mate afhankelijk van het initiatief van studenten zelf. Dit maakt het lastig om de beloofde stap omhoog van bachelor- naar masterniveau voor alle studenten consistent te realiseren. De

discrepancie is het meest zichtbaar in de Archaeological Science-track, waar de opleiding volgens het panel in de huidige vorm niet voor alle studenten de volle breedte van zelfstandig onderzoek in theorie, praktijk en methode kan waarmaken. Het panel stelt vast dat de Area Specialisation-cursussen van 10 EC door studenten en docenten positief worden gewaardeerd, vanwege de grotere ruimte voor inhoudelijke verdieping. Het panel ondersteunt daarom nadrukkelijk de voorgenomen curriculumwijziging waarbij meer cursussen van 10 EC worden ingevoerd.

Binnen de track Applied Archaeology merkt het panel op dat het leerdoel om studenten inzetbaar te maken voor de Nederlandse archeologische beroepspraktijk niet vanzelfsprekend wordt ondersteund door de curriculumstructuur: stages zijn mogelijk, maar niet verplicht. Het panel beveelt aan om praktijk- of veldervaring systematischer te borgen. Dit hoeft niet per se in Nederland te zijn; internationale studenten kunnen deze ervaring ook elders opdoen, mits de opleiding duidelijk vastlegt welke vormen van praktijkervaring passen bij het beoogde eindniveau. Het panel is enthousiast over de nieuwe cursus Archeologie & Erfgoed in Nederland, die goed wordt ontvangen door studenten en die aansluiting met het Nederlandse werkveld verbetert.

Onderwijsvisie en didactisch concept

De bachelor- en masteropleiding delen een onderwijsvisie die is ingebed in het internationale, multidisciplinaire en maatschappelijk relevante karakter van de archeologie. Beide opleidingen zien archeologie niet enkel als de studie van het verleden, maar ook als een discipline die bijdraagt aan actuele maatschappelijke vraagstukken. Studenten worden voorbereid op een rol waarin zij kennis van archeologie kunnen inzetten om bij te dragen aan debatten over erfgoedbeheer, duurzaamheid, culturele identiteit en omgang met het koloniale verleden. Het onderwijsideaal is dat studenten niet alleen feitelijke kennis verwerven, maar ook leren om deze te analyseren, te interpreteren en toe te passen in bredere wetenschappelijke en maatschappelijke contexten. Daarbij worden zij gevormd tot kritische, internationaal georiënteerde academici die beschikken over onderzoeksvaardigheden, ethisch bewustzijn en de capaciteit om zelfstandig en in teamverband complexe vraagstukken aan te pakken.

Didactische uitgangspunten die in beide programma's centraal staan, zijn activerend onderwijs, onderzoekend leren en intensieve begeleiding. Studenten worden aangemoedigd om actief deel te nemen aan het leerproces, via discussie, groepsopdrachten en onderzoeksprojecten. De verwevenheid van onderwijs en onderzoek is daarbij een leidend principe: docenten brengen hun eigen onderzoeksprojecten in het onderwijs in, waardoor studenten vanaf het begin werken met actuele data, methoden en theoretische inzichten. Ook de internationale en interculturele leeromgeving draagt bij aan de ontwikkeling van studenten: zowel bachelor- als masteronderwijs wordt in belangrijke mate in het Engels aangeboden, met deelname van studenten en docenten uit diverse landen.

Binnen de bacheloropleiding ligt de nadruk op brede academische vorming en kennismaking met het vakgebied. Studenten krijgen in de eerste jaren een solide basis via hoorcolleges, werkcolleges, practica en veldwerk, gecombineerd met opdrachten waarin zij leren analyseren en reflecteren. Vanaf het tweede jaar neemt de zelfstandigheid toe en wordt gewerkt met onderzoeksgerichte opdrachten en stages. Het didactisch concept omvat daarnaast een sterke nadruk op samenwerking en interdisciplinariteit: studenten werken in groepen, maken kennis met uiteenlopende benaderingen en leren academische vaardigheden zoals schrijven en presenteren stapsgewijs ontwikkelen. De bachelorscriptie vormt het sluitstuk waarin de opgebouwde kennis en vaardigheden zelfstandig worden toegepast.

Het panel onderschrijft de onderwijsvisie van de opleiding en vindt het didactisch concept passend bij een brede academische bachelor. De combinatie van hoorcolleges, werkcolleges, practica en veldwerk vormt in

opzet een solide basis, die studenten in staat stelt om te groeien in kennis, vaardigheden en reflectie. Het panel ziet wel dat de sterke groei in studentenaantallen spanning zet op enkele kernonderdelen van de didactische aanpak.

Uit de zelfevaluatie van de opleidingen blijkt dat het totaal aantal ingeschreven studenten aan de faculteit in de afgelopen jaren flink is gestegen: van 491 studenten in 2018/2019 naar 713 studenten in 2024/2025. Voor de bachelor geldt dat de instroom is gestegen van 106 studenten in 2018/2019 naar 128 studenten in 2024/2025. Met name de capaciteit van practica en osteologische onderdelen staat onder druk, waardoor studenten niet altijd toegang hebben tot het praktijkonderwijs dat zij bij aanvang verwachtten. In gesprekken met studenten bleek dat niet alle studenten in practica en laboratoria kunnen worden ingeroosterd. Waar eerdere cohorten meer ruimte hadden voor hands-on onderwijs, ervaren studenten nu dat praktische onderdelen vaker worden ingekort of vervangen door literatuurstudie en demonstraties. Daarbij merkten studenten op dat bioarcheologische seminars zoals Osteology en Zoology door populariteit en beperkte capaciteit slechts via allocatie toegankelijk zijn, wat studenten als oneerlijk ervaren. Hoewel dit nog niet leidt tot een onvoldoende uitvoering van de visie, beveelt het panel de opleiding nadrukkelijk aan om zich bewust te zijn van de grenzen aan de werkvormen bij (verdere) groei en na te denken over manieren waarop activerend en praktijkgericht onderwijs blijvend kan worden aangeboden en materiaalpractica en bioarcheologische onderdelen toegankelijk blijven.

De masteropleiding bouwt voort op de brede basis en legt sterk de nadruk op verdieping en zelfstandigheid. Het onderwijs wordt grotendeels in seminarvorm aangeboden, met nadruk op literatuurstudie, discussie en het presenteren van eigen onderzoeksresultaten. Studenten werken aan complexe onderzoeksopdrachten en worden begeleid in het zelfstandig opzetten en uitvoeren van een eigen project. De masterthesis vormt de culminatie van dit traject, waarin zij aantonen zelfstandig onderzoek te kunnen doen op internationaal erkend academisch niveau. Daarnaast wordt veel aandacht besteed aan academische en professionele vaardigheden, waaronder publiceren, wetenschapscommunicatie en interdisciplinair samenwerken.

Het panel acht de onderwijsvisie van de master stevig en relevant en de gekozen didactische uitgangspunten – kleinschaligheid, onderzoekend leren, intensieve begeleiding – passend bij een opleiding op masterniveau. In de uitvoering constateert het panel echter dat deze werkvormen onder aanzienlijke druk staan. Zoals hierboven al staat beschreven, is het totaal aantal ingeschreven studenten aan de faculteit in de afgelopen jaren flink gestegen en ook voor de master geldt een forse toename van instromende studenten: van aantallen rond de 90 studenten in de periode rond 2018/2019 naar 136 studenten in 2024/2025. Individuele begeleiding, het ontvangen van inhoudelijke feedback en het werken met primair data- en bronnenmateriaal is hierdoor niet langer voor alle studenten op het beoogde niveau realiseerbaar. Als gevolg hiervan worden werkvormen vaker vervangen door groepsopdrachten en peer-based discussies. Daarbij nemen research-masterstudenten soms een deel van de begeleiding over. Hoewel deze aanpak waardevolle leerelementen bevat voor de researchmasterstudenten, verschuift de verantwoordelijkheid voor verdieping volgens het panel te veel weg van de docenten. Studenten geven aan dat er regelmatig onvoldoende ruimte is voor inhoudelijke terugkoppeling vanuit docenten of voor het verder uitdiepen van de besproken literatuur en methoden. Hierdoor komt het niveau van meerdere vakken in de knel. Docenten herkennen dit beeld en gaven in gesprekken met het panel aan dat zij, mede door de omvang van de studentengroepen, genoodzaakt zijn alternatieve vormen van feedback en begeleiding in te zetten, zoals peer review en digitale feedbacktools. Daarbij benadrukken zij dat deze oplossingen voortkomen uit capaciteitsdruk en dat een verdere toename van studentenaantallen ten koste gaat van de mogelijkheid om studenten individueel en inhoudelijk diepgaand te begeleiden.

Op basis van deze bevindingen stelt het panel vast dat de huidige onderwijsleeromgeving van de master in haar eigenlijke uitvoering niet toereikend is om het vereiste academische masterniveau geheel te borgen. De samenhang tussen curriculum, didactische werkvormen en gewenste verdieping is niet consistent aanwezig en de beoogde onderwijsvormen – intensieve begeleiding, onderzoekend leren, kleinschalige interactieve seminars – kunnen niet consistent worden uitgevoerd. Het panel is van oordeel dat de opleiding het niveau van de onderwijsleeromgeving substantieel moet versterken door ervoor te zorgen dat het curriculum en de gehanteerde didactische werkvormen in samenhang zijn afgestemd op het beoogde masterniveau en dat in alle vakken de noodzakelijke academische verdieping daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Het panel benadrukt dat een duurzame oplossing alleen mogelijk is wanneer de opleiding en de faculteit zorgen voor voldoende personele capaciteit en een passende groepsgrootte per werkvorm.

Onderwijstaal

De bacheloropleiding Archeologie wordt in het Engels aangeboden, maar studenten kunnen kiezen voor een Nederlandstalige track. Binnen deze track worden in het eerste semester van het eerste jaar colleges in het Nederlands verzorgd en kunnen studenten gedurende de gehele opleiding toetsen, opdrachten en de bachelorscriptie in het Nederlands afronden. De masteropleiding is volledig Engelstalig, met uitzondering van de track Applied Archaeology, die deels Nederlandstalig wordt aangeboden in verband met de voorbereiding op zowel het internationale als het specifiek Nederlandse archeologische werkveld. De keuze voor een Engelstalige opleiding en opleidingsnaam wordt door de opleidingen gemotiveerd vanuit de internationale oriëntatie van het vakgebied; het panel acht deze redenering overtuigend omdat archeologie in sterke mate internationaal georiënteerd is en zowel het academische debat als een belangrijk deel van het veldwerk primair in het Engels plaatsvindt. Tijdens het locatiebezoek constateerde het panel dat de internationale samenstelling van staf en studenten daadwerkelijk bijdraagt aan een diverse en stimulerende leeromgeving. Masterstudenten gaven aan te profiteren van uitwisseling met peers met uiteenlopende achtergronden, wat leidt tot bredere perspectieven en diepere discussies. Het panel stelt daarnaast vast dat de opleidingen didactisch bewust inzetten op het concept van de international classroom.

Het panel waardeert dat bachelorstudenten de mogelijkheid hebben om geleidelijk te wennen aan een andere onderwijstaal. Wel constateert het panel dat de huidige communicatie over de Nederlandstalige track niet geheel overeenkomt met de feitelijke inrichting: op de website wordt aangegeven dat het eerste jaar voornamelijk Nederlandstalig is, terwijl in feite slechts het eerste semester in het Nederlands wordt aangeboden. Het panel adviseert de opleiding deze informatie te verduidelijken. Studenten zelf ervaren de overstap naar het Engels doorgaans niet als problematisch, mede omdat veel vakterminologie Engelstalig is. De mogelijkheid om in het Nederlands te schrijven blijft volgens het panel echter van belang, gezien de aansluiting op het Nederlandse archeologische werkveld.

Toelating en instroom

Tot de bacheloropleiding Archeologie worden studenten toegelaten met een vwo-diploma (alle profielen), een hbo-propedeuse of een equivalent internationaal diploma. Voor instromers met een niet-Nederlandse vooropleiding gelden de standaard toelatingsvoorwaarden van de Universiteit Leiden. Omdat de opleiding in het Engels wordt aangeboden, geldt voor studenten met een niet-Engelstalige vooropleiding een taaleis: een minimale score op een erkende toets (IELTS 6.5, TOEFL 90 of Cambridge C1 Advanced). Hiermee waarborgt de opleiding dat alle studenten beschikken over voldoende taalvaardigheid om het Engelstalige programma te volgen.

Alle studenten die voldoen aan de toelatingseisen kunnen worden ingeschreven. De opleiding organiseert wel een verplichte studiekeuzecheck voor Nederlandse studenten, conform het universitaire beleid. Tijdens deze matching krijgen aankomende studenten informatie over de inhoud en opzet van de studie en worden

zij geholpen om een weloverwogen keuze te maken. Voor internationale studenten wordt een vergelijkbare vorm van studievoorziening en intakegesprekken aangeboden. De instroom omvat zowel Nederlandse als internationale studenten, waarbij de internationale component de laatste jaren is gegroeid. Er is daarnaast een beperkte instroom vanuit het hbo, vooral via de route van de hbo-propedeuse. Doorstroomcijfers laten zien dat het grootste deel van de bachelorstudenten na afronding doorstroomt naar de master Archeologie aan de Universiteit Leiden.

Het panel beoordeelt de toelatingseisen voor de bacheloropleiding als passend en toereikend. De instroom is divers en de studiekeuzecheck en informatievoorziening ondersteunen studenten adequaat bij het maken van een weloverwogen keuze.

Toelating tot de master Archeologie vereist een afgeronde bacheloropleiding Archeologie aan de Universiteit Leiden of een gelijkwaardig diploma van een andere universiteit. Ook studenten met een verwante bachelor, zoals geschiedenis of kunstgeschiedenis, kunnen in aanmerking komen, mits zij aantoonbare archeologische kennis en vaardigheden bezitten. Aan hen kan door de Toelatingscommissie een aanvullend programma worden opgelegd. Voor internationale studenten gelden dezelfde inhoudelijke toelatingseisen. Omdat de master volledig Engelstalig is, moeten zij bovendien voldoen aan de taaleis Engels (IELTS 7.0, TOEFL 100 of Cambridge C1 Advanced). Hiermee wordt beoogd dat studenten in staat zijn academisch te functioneren op het vereiste niveau.

De master voert geen selectieprocedure op basis van cijfers of motivatie. De Toelatingscommissie beoordeelt wel alle internationale aanmeldingen individueel op geschiktheid, waarbij wordt gekeken naar gevolgde vakken, onderzoeksvaardigheden en taalniveau. Het programma trekt een internationaal publiek: ongeveer de helft van de instromers komt uit het buitenland. De doorstroom vanuit de Leidse bachelor Archeologie is stabiel, met jaarlijks een aanzienlijk deel dat doorstroomt naar de master. Daarnaast is er instroom vanuit andere Nederlandse universiteiten en vanuit het hbo via de premasterroute.

Voor studenten die niet direct toelaatbaar zijn, biedt de opleiding een premasterprogramma van 60 EC. Dit programma is bedoeld voor studenten met een verwante hbo- of universitaire vooropleiding. De premaster legt de nadruk op archeologische theorie, methoden en vaardigheden en bereidt studenten voor op een soepele overgang naar de master. Een substantieel deel van de premasterstudenten stroomt jaarlijks succesvol door naar de master Archeologie.

Het panel stelt vast dat de instroom in de master Archeologie de afgelopen jaren sterk is toegenomen, met een heterogene studentenpopulatie tot gevolg. De grote variatie in voorkennis tussen instromers van verschillende universiteiten leidt tot frictie bij het realiseren van de beoogde verdieping op masterniveau. Met name binnen de MSc-track Archaeological Science ervaart de opleiding dat studenten zonder voldoende natuurwetenschappelijke voorkennis moeite hebben om aan te sluiten op het inhoudelijk niveau van de specialisatie. Het panel acht dit onwenselijk en acht de huidige toelatingseisen en selectieprocedure daarom onvoldoende specifiek. Het panel vindt het noodzakelijk de toelatingsprocedure en toelatingseisen per specialisatie scherper te formuleren en strikt te hanteren, zodat zij beter aansluiten bij de inhoudelijke eisen en het gewenste masterniveau. Daarbij acht het panel voor de Archaeological Science-track specifieke, eigen ingangseisen noodzakelijk om de beoogde academische verdieping binnen deze specialisatie voor alle instromende studenten te kunnen realiseren.

Begeleiding en studeerbaarheid

De bachelor- en masteropleiding beschikken over een omvangrijke en gestructureerde begeleidings- en ondersteuningsinfrastructuur die studenten gedurende hun studie ondersteunt op zowel academisch als

persoonlijk vlak. De opleidingen voorzien studenten van relevante en toegankelijke informatie over het curriculum, de universitaire voorzieningen en de beschikbare ondersteuning. Voorafgaand aan de start van hun studie kunnen studenten informatie verkrijgen via de website, open dagen en voorlichtingsactiviteiten. Bij aanvang ontvangen zij aanvullende informatie via studieadviseurs en studentmentoren. De studiegidsgids biedt per cursus globale informatie over inhoud en vaardigheden, terwijl studenten via uSis inzicht hebben in hun studievoortgang en via MyStudymap toegang hebben tot roosters en tentamens. Binnen de elektronische leeromgeving Brightspace wordt gewerkt met een uniform course template dat de vindbaarheid en consistentie van informatie bevordert. Het Onderwijsbureau informeert studenten proactief bij roosterwijzigingen, en studenten kunnen met vragen over hun persoonlijke situatie terecht bij de studieadviseurs, terwijl de exchange officer ondersteuning biedt voor uitwisselingsmogelijkheden.

Op het gebied van studiebegeleiding bestaat voor zowel bachelor- als masterstudenten een meerlagig systeem dat mentorschap, tutorials, studieadvies, studentendecanen en gespecialiseerde ondersteuning omvat. Studenten met een functiebeperking kunnen samen met de studentendecanaten verkennen welke voorzieningen of aanpassingen nodig zijn, waarna deze via de studieadviseur of de examencommissie kunnen worden aangevraagd. Voor neurodivergente studenten bestaat een peer-to-peer-netwerk via een WhatsApp-groep en wekelijkse bijeenkomsten op de faculteit, wat zorgt voor informele ondersteuning en korte lijnen met studieadviseurs. Studenten zijn tevreden over de studieadviseurs, al ervaren zij langere wachttijden bij de studentenpsychologen; de faculteit heeft op dit laatste punt beperkte invloed.

Voor eerstejaars bachelorstudenten ligt de nadruk op een zorgvuldige introductie en intensieve begeleiding. Studenten worden bij de start ingedeeld in mentorgroepen en krijgen een getrainde ouderejaarsmentor toegewezen. Tijdens de introductieperiode maken zij kennis met de faculteit, hun studieadviseur en hun mentorgroep. In het eerste semester vinden wekelijkse mentorbijeenkomsten plaats waarin onderwerpen aan bod komen variërend van studieplanning tot welzijn en praktische zaken. Daarnaast zijn zij bij een deel van de eerstejaarsvakken verplichte werkgroepen (tutorials) gekoppeld aan hoorcolleges, die worden verzorgd door researchmasterstudenten als teaching assistants. In deze werkgroepen wordt de inhoud van de colleges nader toegelicht en besproken en komen in de praktijk ook algemene academische vaardigheden aan bod, zoals tekstbegrip, samenvatten, discussiëren en samenwerken. Studenten beschreven het eerste jaar in gesprek met het panel als toegankelijk en ondersteunend. De overgang naar het tweede jaar wordt daarentegen als aanzienlijk ervaren, omdat de intensieve structuur van mentoren en werkgroepen dan grotendeels wegvalt.

De studieadviseurs ondersteunen studenten bij studieplanning, keuzevrijheid in het curriculum en het omgaan met persoonlijke omstandigheden. Voor studenten met een functiebeperking of bijzondere omstandigheden zijn er diverse voorzieningen, en de ondersteuningsstructuur rondom deze groep is relatief omvangrijk, mede vanwege het hoge aantal studenten dat hierop een beroep doet. De waardering voor de bachelorbegeleiding is positief, met een 3,73 in de NSE 2024.

Een belangrijk aandachtspunt dat in de gesprekken met studenten naar voren kwam, betreft de allocatie van scriptiebegeleiders. Het panel constateerde dat de huidige procedure – waarin researchmasterstudenten eerst, vervolgens masterstudenten en pas daarna bachelorstudenten een begeleider krijgen toegewezen – ertoe leidt dat bachelorstudenten structureel achteraan in de rij staan. Studenten gaven aan dat hun keuzevrijheid in onderwerpen hierdoor aanzienlijk beperkter is dan op basis van de gepubliceerde begeleiderslijst wordt gesuggereerd. Hoewel studenten formeel meerdere voorkeuren kunnen aangeven, ervaren zij in de praktijk dat een deel van de begeleiders door de voorrang voor masterstudenten al niet meer als voorkeur kan worden opgegeven, waardoor hun feitelijke keuzevrijheid beperkt is en zij in de praktijk regelmatig niet bij hun meest gewenste begeleiders terechtkomen. De begeleidingscapaciteit is met

name beperkt in enkele populaire subdisciplines – zoals osteoarcheologie en stabiele isotopenonderzoek. Studenten gaven aan dat dit soms leidt tot studievertraging, omdat ze wachten tot ze aan de gewenste begeleider worden toegewezen, maar ook tot afbreuk van motivatie. De opleiding meent dat deze werkwijze op bachelorniveau niet per definitie nadelig hoeft te zijn, aangezien studenten in principe als generalist worden opgeleid en bij verschillende docenten een passend scriptieonderwerp kunnen ontwikkelen. Het panel begrijpt deze redenering, maar constateert tegelijkertijd dat dit spanningen oproept met de gecommuniceerde ambitie dat studenten via stages en electives een eigen leerpad en inhoudelijk profiel kunnen vormgeven. Het panel acht het daarom noodzakelijk dat de opleiding hierin een expliciete keuze maakt en verwachtingen richting studenten transparant formuleert.

De feitelijke studeerbaarheid van de bachelor laat de afgelopen jaren een positief beeld zien. Het percentage studenten dat een negatief bindend studieadvies ontvangt, is structureel laag (minder dan 10%). Het aandeel studenten dat de opleiding in drie jaar afrondt lag lange tijd onder het Leids gemiddelde, maar is recent significant verbeterd door een strakker georganiseerd scriptietraject met vaste deadlines en momenten voor onderwerpkeuze en voorstelgoedkeuring. Voor cohort 2021–2022 steeg het aandeel studenten dat nominaal afstudeert met 14% tot 46%. Studenten ervaren de bachelor als goed studeerbaar; de NSE-score voor studeerbaarheid bedraagt 4,07 op een schaal van 5.

In de gesprekken met studenten kwam een specifiek knelpunt naar voren: studenten ervaren moeilijkheden bij het vinden van voldoende stageplaatsen. Zij gaven aan dat zij zowel in BA2 als BA3 een stage moeten volgen, maar dat de beschikbaarheid van stageplekken niet goed aansluit op het aantal studenten. Hierdoor lukt het sommige studenten slechts om één van beide stages te vinden. Dit vormt een obstakel in de praktische component van het programma en heeft in sommige gevallen impact op de studieduur.

Het panel constateert dat de bacheloropleiding een solide structuur voor begeleiding biedt, vooral in het eerste studiejaar. De introductieperiode en het mentoraat worden door studenten duidelijk gewaardeerd: zij ervaren de overgang naar de universiteit als laagdrempelig en goed ondersteund. Ook de tutorials door teaching assistants in het eerste jaar worden als zeer behulpzaam gezien. Het panel waardeert deze inzet en acht het positief dat studenten in deze fase zowel inhoudelijk als sociaal worden begeleid. Tegelijkertijd valt het panel op dat deze intensieve begeleiding in het tweede jaar grotendeels wegvalt, juist in een fase waarin van studenten in korte tijd nieuwe en complexere academische vaardigheden worden verwacht, zoals het schrijven van essays. Dit leidt tot een onbalans tussen de toegenomen complexiteit van opdrachten en de afgenomen begeleiding en deze combinatie kan voor studenten als een abrupte overgang worden ervaren. Het panel adviseert om begeleiding meer gefaseerd af te bouwen, zodat studenten niet abrupt de overstap hoeven te maken van sterk gestructureerd onderwijs naar hoge mate van zelfstandigheid. Inzet van teaching assistants in het tweede jaar zou hier ondersteunend bij kunnen zijn. Daarnaast wijzen studenten op de beperkte beschikbaarheid van de studieadviseur op piekmomenten, hoewel zij de kwaliteit van de advisering wel positief beoordelen.

Het panel acht de allocatiesystematiek voor scriptiebegeleiders, waarin bachelorstudenten structureel achteraan in de toewijzing van begeleiders staan, onwenselijk omdat dit hun keuzevrijheid en academische ontwikkeling en voortgang beperkt. In het gesprek met het management benadrukte het panel dat ook de bachelorscriptie richtinggevend is voor verdere studie en einddoelen. Het panel adviseert een transparanter en evenwichtiger toewijzingsproces te ontwikkelen. Het panel ziet verder vooral de verplichte stages als een belangrijke bron van studievertraging. Zowel Nederlandse als internationale studenten ervaren moeite om twee stageplekken te vinden, vooral gezien de omvang van de studentenpopulatie. De opleiding is zich hiervan bewust en denkt al actief na over oplossingen, zoals het creëren van stageplekken binnen docentonderzoeken en het uitbreiden van mogelijkheden binnen de commerciële archeologie. Het panel

beveelt de opleiding aan deze maatregelen daadwerkelijk te implementeren, zodat de verplichte stages geen structurele bottleneck meer vormen. Tot slot waardeert het panel dat er voor studenten met een functiebeperking individuele oplossingen mogelijk zijn wanneer veldwerk niet uitvoerbaar is.

De master kent een vergelijkbare ondersteuningsstructuur als de bachelor, met mentoren, studieadviseurs en studentendecanen die toegankelijk zijn voor studenten. Ook voor deze groep is er een voorziening voor neurodivergente studenten in de vorm van peer-to-peer-contact. Binnen het scriptietraject worden studenten begeleid door een inhoudelijk deskundige supervisor. Studenten geven aan dat de begeleiding over het algemeen goed is, maar dat de toenemende studentenaantallen soms leiden tot beperkingen in de beschikbare begeleiding en feedback. De waardering voor de begeleiding in de master is met 3,39 in de NSE 2024 licht lager dan in de bachelor.

De feitelijke studeerbaarheid van de master laat een gemengd beeld zien. Studenten beoordelen de studeerbaarheid positief (3,86 in de NSE 2024) en geven aan dat het programma inhoudelijk goed uitvoerbaar is binnen één jaar. Toch ligt het percentage studenten dat nominaal afstudeert al jaren laag, tussen 15% en 25%. Tijdens interviews met studenten werd duidelijk dat dit vaak een bewuste keuze is: veel studenten volgen extra specialisatievakken, combineren tracks of nemen meer tijd voor een inhoudelijk uitdagend scriptietraject. Studenten noemen daarnaast strategische overwegingen, zoals het vermijden van een tweede collegegeldtarief bij een tweede master, als reden om langer over de studie te doen. De opleiding introduceert vanaf 2025-2026 een strakker scriptietraject, analoog aan de bachelor, met het doel studeerbaarheid verder te ondersteunen.

Het panel ziet dat de studeerbaarheid van de masteropleiding formeel voldoende is: studenten geven zelf aan dat het programma in één jaar haalbaar is. Tegelijkertijd blijkt in de praktijk dat veel studenten er bewust voor kiezen de opleiding in twee jaar te doen om extra cursussen, specialisaties of uitgebreidere scriptietrajecten te kunnen volgen. Om te voorkomen dat studenten er nog langer over doen, acht het panel het realistisch dat de opleiding in haar advisering sterker inzet op een N+1-route als reëel alternatief, zeker gezien de diversiteit aan ambities en trajecten binnen de master.

De voorgenomen invoering van een strakker scriptieproces, vergelijkbaar met de bachelor, wordt door het panel aangemoedigd, om te zorgen dat het scriptietraject niet tot onnodige vertraging leidt. Een strengere toelatingsprocedure, zoals besproken onder toelating en instroom, zal ook bijdragen aan het verbeteren van het rendement van de opleiding. Voor Applied Archaeology adviseert het panel daarnaast te onderzoeken of een deeltijdvariant passend zou zijn, gezien het profiel van de werkende studenten, die een aanzienlijk deel van deze track vormen. Deze studenten, relatief vaak afkomstig van Hogeschool Saxion, zijn vaak al actief in het werkveld wanneer zij besluiten een master te volgen om hun doorgroeimogelijkheden te vergroten. De combinatie van studie en werk leidt bijna onvermijdelijk tot studievertraging, tenzij deze binnen een gestructureerd duale-opleidingstraject plaatsvindt.

Docententeam

De bachelor- en masteropleiding Archeologie worden verzorgd door het docententeam van de Faculteit der Archeologie. Het team bestaat uit hoogleraren, universitair (hoofd)docenten (UD's en UHD's), postdocs en practicumleiders, aangevuld met gastdocenten uit het werkveld. Het team is breed samengesteld en vertegenwoordigt de diverse subdisciplines binnen de archeologie, variërend van wereldarcheologie tot erfgoedstudies en archeologische wetenschappen. De meeste docenten combineren hun onderwijstaken met een actieve onderzoekspraktijk. De verwevenheid van onderwijs en onderzoek vormt een kern van de faculteitsvisie: studenten werken in hun opleiding met docenten die betrokken zijn bij lopende onderzoeksprojecten, vaak ook internationaal. Een aanzienlijk deel van de staf heeft ervaring opgedaan aan

buitenlandse universiteiten of onderzoeksinstituten en de faculteit telt verschillende internationale stafleden. Hiermee is het onderwijs sterk internationaal ingebed.

Wat betreft kwalificaties beschikt vrijwel alle onderwijzende staf over de Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) of een internationaal equivalent. Nieuwe docenten worden geacht deze kwalificatie binnen enkele jaren te behalen. Daarnaast volgen docenten nascholing en trainingen om hun didactische vaardigheden verder te ontwikkelen.

In termen van functieopbouw bestaat het team uit een evenwichtige verhouding tussen hoogleraren, UHD's en UD's. De staf wordt flexibel ingezet binnen zowel de bachelor- als de masteropleiding, waarbij docenten op verschillende niveaus bijdragen aan onderwijs, begeleiding en curriculumontwikkeling. Binnen de bachelor is de staf breed inzetbaar om studenten in te leiden in de kerngebieden van de archeologie. Onderwijs en begeleiding worden verzorgd door stafleden met uiteenlopende expertise, die gezamenlijk bijdragen aan colleges, werkvormen, practica en veldwerk en zo zorgen voor inhoudelijke samenhang en continuïteit binnen het programma. De begeleiding van veldwerk en stages is veelal in handen van stafleden met praktijkervaring in veldarcheologie en erfgoedbeheer. De opleiding hecht veel waarde aan internationale perspectieven. Verschillende bachelorcursussen worden (mede) verzorgd door internationale stafleden en gastdocenten uit buitenlandse instellingen dragen ook regelmatig bij. Dit bevordert niet alleen de interculturele dimensie van het programma, maar bereidt studenten ook voor op een internationale studie- en arbeidsomgeving.

In de master ligt de nadruk sterker op verdieping en specialisatie. Hier zijn met name hoogleraren en UHD's intensief betrokken, zowel in de inhoudelijke colleges als in de begeleiding van onderzoeksprojecten en scripties. Hun onderzoekservaring en internationale netwerken zijn essentieel voor de inhoud en kwaliteit van het programma. De master profiteert van de brede onderzoeksagenda van de faculteit. Studenten werken in kleine groepen samen met onderzoekers en worden vaak betrokken bij lopende onderzoeksprojecten. Internationale stafleden spelen een zichtbare rol in de master, mede doordat de opleiding volledig Engelstalig is en gericht op een internationaal studentenpubliek. Gastdocenten uit musea, erfgoedinstellingen en archeologische bedrijven leveren bovendien bijdragen aan specifieke vakken en stages, waarmee de verbinding tussen wetenschap en beroepspraktijk wordt versterkt.

Daarnaast worden researchmasterstudenten regelmatig ingezet als teaching assistants (TA's) bij tutorials in bachelorcursussen. Zij volgen vooraf een verplichte cursus bij het Leiden Learning & Innovation Centre (LLInC), het onderwijscentrum dat docenten ondersteunt met didactische training, coaching en onderwijsontwikkeling. In deze cursus worden basisvaardigheden voor het begeleiden van een klas behandeld. Daarnaast geven education officers een stoomcursus over methodes die TA's kunnen gebruiken en is er altijd een education officer aanwezig bij de eerste les om feedback te geven. Tijdens tutorials blijft de hoofddocent eindverantwoordelijk; indien nodig kan de docent de sessie overnemen. In mastercursussen worden researchmasterstudenten niet formeel als TA ingezet. Wel bleek tijdens de visitatie dat in gemengde mastercursussen, waarin reguliere master- en researchmasterstudenten samen onderwijs volgen, van researchmasterstudenten impliciet wordt verwacht dat zij een meer begeleidende rol op zich nemen richting reguliere masterstudenten wanneer de beschikbare docentcapaciteit beperkt is. Deze rol is niet formeel vastgelegd, maar functioneert in de praktijk als informele ondersteuning.

Het panel heeft een bijzonder positieve indruk gekregen van het docententeam van de Faculteit der Archeologie. De docenten zijn uitzonderlijk bevlogen, hebben een duidelijk hart voor de opleidingen en tonen een sterke betrokkenheid bij het welzijn en de ontwikkeling van studenten. Het panel vindt het ook zeer positief dat de staf door beide opleidingen heen wordt ingezet, waar hoogleraren eerder vooral in de

master onderwezen. Uit de gesprekken bleek bovendien dat er binnen het team een professionele en collegiale cultuur heerst, waarin docenten zich gesteund voelen door het management. Tegelijkertijd signaleert het panel dat de werkdruk voor docenten structureel te hoog is geworden. Studentenaantallen zijn de afgelopen jaren aanzienlijk gestegen, terwijl de omvang van het docententeam niet evenredig is meegegroeid. Hierdoor dragen docenten een te zware last in onderwijs, toetsing, feedback en scriptiebegeleiding. Het panel merkt op dat het huidige functioneren van de opleidingen in belangrijke mate drijft op de extra inzet, flexibiliteit en loyaliteit van het docententeam. Het panel waardeert de systematische inzet van researchmasterstudenten als teaching assistants, inclusief de voorbereiding via de verplichte LLInC-cursus en begeleiding door education officers om de kwaliteit te waarborgen, ook omdat dit kan bijdragen bij een duurzame werkverdeling.

Voor de bachelor signaleert het panel dat de gevolgen van de groeiende studentenaantallen zichtbaar beginnen te worden, maar dat het programma op dit moment nog functioneert op een adequaat niveau. De staf is breed en inhoudelijk goed gepositioneerd om een brede bacheloropleiding te verzorgen. Wel constateert het panel dat persoonlijke aandacht en kleinschaligheid onder druk staan: discussion groups worden te groot, practica raken snel vol, en het wordt moeilijker om in alle vakken de gewenste mate van interactie te realiseren. Dat studenten aangeven soms minder toegang te hebben tot bepaalde vormen van begeleiding – zoals practica met menselijk botmateriaal – hangt samen met deze toenemende druk op capaciteit. Het panel waardeert dat de opleidingscoördinatie scherp zicht heeft op deze knelpunten en tijdig probeert bij te sturen. Het panel acht het wel essentieel dat de opleiding de huidige balans bewaakt en waar nodig maatregelen neemt om de kleinschaligheid en persoonlijke begeleiding te behouden.

In de master, waar verdieping en intensieve begeleiding essentieel zijn, staat de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving het meest onder druk. In verschillende mastertracks is het voor docenten moeilijk om individuele feedback, kwalitatieve scriptiebegeleiding en het werken met primair bronnenmateriaal goed vorm te geven. De noodzaak om onderwijs aan grote groepen te organiseren leidt ertoe dat werkvormen verschuiven naar groepsopdrachten of student-geleide activiteiten, waarbij de directe inbreng van docenten beperkt is. Hoewel studenten hiervan ook leren, verliest het programma daarmee een deel van de wetenschappelijke diepgang die een master zou moeten onderscheiden van de bachelor. Het panel constateert dat de opleiding op dit moment haar leerdoelen alleen nog realiseert omdat docenten structureel bovenmatige inspanningen leveren, wat leidt tot een hoge werkdruk. Dit brengt risico's met zich mee voor de continuïteit en voor het eindniveau van de opleiding. Om deze reden acht het panel het noodzakelijk dat de opleiding structureel werkt aan een duurzame docent-studentratio en een taakverdeling die toereikend is voor intensieve begeleiding op masterniveau. Dit is volgens het panel een voorwaarde om te voorkomen dat de huidige situatie leidt tot verdere kwaliteitsvermindering.

Tot slot benadrukt het panel dat de opleidingen en de faculteit meer werk moeten maken van erkennen en waarderen van onderwijsinzet. Hoewel docenten merken dat er aandacht is voor waardering binnen de cultuur van de faculteit, zien zij nog weinig concrete voorbeelden waarin intensieve onderwijsinspanningen – zoals begeleiding, onderwijsontwikkeling of coördinatie – ook daadwerkelijk worden meegewogen in loopbaanperspectieven of bevorderingen. Het panel beveelt aan dat de faculteit dit structureel vormgeeft, onder meer om het docententeam te behouden en de kwaliteit van het onderwijs duurzaam te borgen.

Opleidingsspecifieke faciliteiten

De Faculteit Archeologie beschikt over een uitgebreid en goed toegerust voorzieningenpakket voor de uitvoering van zowel het bachelor- als masteronderwijs. Voor het veldwerk – dat een structureel onderdeel vormt van het curriculum in de bachelor – heeft de faculteit eigen opgraafmaterialen, waaronder apparatuur voor opgravingen, booronderzoek en veldverkenningen. Deze stellen studenten in staat om vanaf het begin

praktische ervaring op te doen in een realistische onderzoeksomgeving. Daarnaast beschikt de faculteit over vier gespecialiseerde laboratoria: voor osteoarcheologie, zooarcheologie, archeobotanie en artefactstudies. Deze labs zijn uitgerust met microscopen, zuurkasten, ovens en passende werk- en overlegplekken, waardoor studenten in kleine groepen met authentiek materiaal en moderne analysetechnieken kunnen werken. Voor practicumonderwijs is er bovendien een schervenzaal, die tijdens de visitatie een centrale rol bleek te spelen in vaardigheidstraining. Voor digitale en computationele archeologie is er een aparte werkruimte met krachtigere hardware, waaronder extra werkstations, een 4GPU-computer en een 3D-printer. Studenten kunnen daarnaast gebruikmaken van een grote computerzaal, mits deze niet voor onderwijs of tentamens gereserveerd is. Ook beschikken vakgroepen over eigen studieruimtes die gebruikt worden voor materiaaluitwerking, literatuurstudie en bijeenkomsten. Ten slotte beheert de faculteit diverse referentiecollections, waaronder uitgebreide botanische en zoölogische vergelijkingscollecties, recent aangevuld met een visreferentiecollections. Alle laboratoria worden ondersteund door gespecialiseerde ondersteunende staf, wat de continuïteit en kwaliteit van het praktijkonderwijs waarborgt.

Het panel is onder de indruk van de kwaliteit en professionaliteit van de aanwezige faciliteiten. De laboratoria zijn uitstekend uitgerust, beschikken over state-of-the-art apparatuur en worden ondersteund door deskundige support staff. Ook de referentiecollections en digitale voorzieningen zijn van hoge waarde voor onderwijs en onderzoek. Tegelijkertijd constateert het panel dat de capaciteit van deze voorzieningen niet toereikend is voor de gegroeide studenteninstroom. Daardoor wordt het steeds lastiger om alle studenten voldoende tijd en ruimte in de labs te bieden, wat de mogelijkheden voor optimale praktijkervaring onder druk zet.

Overwegingen

Het panel heeft een positieve indruk van de opleidingen Archeologie en hun positie binnen het profiel van de Universiteit Leiden. De opleidingen zijn inhoudelijk rijk, internationaal georiënteerd en worden gedragen door een uitzonderlijk bevoegen en deskundig docententeam. Docenten tonen een sterke betrokkenheid bij zowel het onderwijs als het welzijn en de ontwikkeling van studenten en werken in een collegiale en professionele cultuur. Deze inzet vormt een belangrijke kracht van de opleidingen. De opleidingsspecifieke faciliteiten waardeert het panel bovendien als van zeer hoge kwaliteit. Capaciteit vormt, gezien de gegroeide studentenaantallen, wel een toenemende belemmering voor praktijkonderwijs in beide opleidingen.

Het panel concludeert dat het bachelorcurriculum studenten een brede academische basis en aanzienlijke keuzeruimte biedt. De programmatische opbouw maakt het mogelijk om eigen accenten te leggen via stages, seminars en keuzeonderdelen, en ondersteunt de ontwikkeling van academische, onderzoeks- en praktijkvaardigheden. Tegelijkertijd ziet het panel ruimte om de samenhang en leerlijnen verder te versterken. De overgang van reflectie naar theoretische verdieping is nog niet altijd consistent zichtbaar. Het panel adviseert om het kernvak Archaeological Theory, dat het zeer positief beoordeeld, eerder in de opleiding te positioneren en om vaardigheidsontwikkeling explicieter te communiceren, zodat studenten hun academische groei beter herkennen. Het didactisch concept is inhoudelijk solide en passend bij een brede bachelor. Door capaciteitsdruk ontstaan echter knelpunten in practica en sommige populaire seminars. Hoewel dit op dit moment nog niet leidt tot een onvoldoende realisatie van de onderwijsvisie, beveelt het panel de opleiding aan om zich bewust te zijn van de grenzen aan deze werkvormen bij (verdere) groei en na te denken over manieren waarop activerend en praktijkgericht onderwijs blijvend kan worden aangeboden en materiaalpractica en bioarcheologische onderdelen toegankelijk blijven. Wat betreft de begeleiding waardeert het panel de sterke structuur in het eerste jaar. Tegelijkertijd constateert het dat deze in het tweede jaar vrij abrupt afneemt. Het panel adviseert een meer gefaseerde afbouw van begeleiding; inzet van teaching assistants kan daarbij als suggestie dienen. Het panel constateert verder dat beperkte beschikbaarheid van stageplekken leidt tot studievertraging. Het beveelt daarom aan om reeds

voorgenomen maatregelen ter uitbreiding van stageplaatsen daadwerkelijk te implementeren, zodat stages geen structurele bottleneck vormen. Het panel merkt daarbij op dat de in de bachelor reeds doorgevoerde aanscherping van het scriptieproces positief heeft uitgewerkt. Deze heeft bijgedragen aan meer structuur in het afstudeertraject en aan een verbeterd studierendement. Voor nog verdere verbetering beveelt het panel aan om overlap in roostering tussen thesis tutorials zo veel mogelijk te voorkomen. Wel acht het panel de allocatiesystematiek voor scriptiebegeleiders onwenselijk omdat dit keuzevrijheid, academische ontwikkeling en studievoortgang van studenten beperkt. Het panel adviseert een transparanter en evenwichtiger toewijzingsproces te ontwikkelen.

Voor de masteropleiding stelt het panel vast dat de huidige onderwijsleeromgeving van de master in haar eigenlijke uitvoering niet toereikend is om het vereiste academische masterniveau geheel te borgen. De beoogde academische verdieping kan onvoldoende consistent en duurzaam worden gegarandeerd. De heterogene instroom, het grote aandeel 5 EC-cursussen en de sterk toegenomen studentenaantallen beperken de ruimte voor theoretische en methodologische verdieping. Dit is met name zichtbaar in de Archaeological Science-track, waarvoor het panel het noodzakelijk acht om scherpere en specifieke toelatingseisen te hanteren. Voor Applied Archaeology beveelt het panel bovendien aan om praktijkervaring structureler te borgen. Hoewel de onderwijsvisie van de master passend is, staat de uitvoering onder zware druk. De noodzaak om onderwijs aan grote groepen te organiseren leidt tot een verschuiving naar groepsopdrachten en student-geleide werkvormen, waardoor docentgestuurde begeleiding en wetenschappelijke verdieping niet structureel geborgd zijn. Het panel concludeert dat leerdoelen in de master momenteel gerealiseerd worden dankzij de inzet van docenten die hiermee te hoog belast worden. Dit brengt risico's mee voor continuïteit en eindniveau. Het panel stelt daarom als voorwaarde dat de opleiding werkt aan een duurzame docent-studentratio en een taakverdeling die intensieve begeleiding mogelijk maakt. De studeerbaarheid van de master is voldoende, maar veel studenten kiezen er bewust voor om er langer over te doen, om extra cursussen, specialisaties of uitgebreidere scriptietrajecten te kunnen volgen. Om te voorkomen dat studenten langer dan twee jaar doen over een éénjarig programma, acht het panel het daarom realistisch om actief in te zetten op een N+1-route. De geplande aanscherping van het scriptieproces wordt daarbij door het panel ook aangemoedigd. Voor Applied Archaeology adviseert het panel om te onderzoeken of een deeltijdvariant passend is, gezien het profiel van werkende studenten.

Het panel beveelt aan dat de opleidingen en de faculteit meer aandacht moeten besteden aan het erkennen en waarderen van onderwijsinzet. Concrete voorbeelden van structurele waardering, bijvoorbeeld in loopbaanperspectieven of bevorderingen, zijn volgens het panel nog beperkt aanwezig. Voor beide opleidingen geldt dat de onderwijstaal en opleidingsnaam passend zijn en bijdragen aan de internationale leeromgeving van de opleidingen. Wel moet communicatie over de Nederlandstalige track in de bachelor worden verduidelijkt.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de bacheloropleiding Archeologie op standaard 2 voldoet.

Het panel oordeelt dat de masteropleiding Archeologie op standaard 2 ten dele voldoet.

Standaard 3. Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Het facultaire toetsbeleid is verankerd in de onderwijsvisie van de Universiteit Leiden, de Onderwijs- en Examenregeling (OER), de kwaliteitszorgcyclus en de Regels en Richtlijnen van de Examencommissie Archeologie. Dit beleid is uitgewerkt in een toetsplan waarin systematisch is weergegeven hoe de leeruitkomsten worden getoetst. Toetsing volgt doorgaans kort op afronding van een cursus, waarbij cijfers meestal zijn opgebouwd uit meerdere deeltolsten. De opleiding hanteert een brede variatie aan toetsvormen. Studenten hebben per jaar tweemaal de mogelijkheid tot herkansing van tentamens of deeltolsten, met uitzondering van practica en stages. Communicatie over toetsing verloopt via de Studiegids en via de syllabi van individuele cursussen.

De faculteit past het vier-ogenprincipe toe bij het ontwikkelen en beoordelen van toetsen. De examencommissie beoordeelt de toetsing systematisch en voert per semester toetscontroles uit bij vijf cursussen om de afstemming tussen leerdoelen, inhoud en toetsvorm te bewaken. Docenten gebruiken de bevindingen voor kwaliteitsverbetering. Ter ondersteuning heeft de examencommissie een Examiner's Handbook en de handreiking Tips voor Toetsen opgesteld. Richtlijnen voor fraude en plagiaat zijn vastgelegd in de OER; universiteitsbrede richtlijnen voor AI-gebruik zijn in ontwikkeling, waarbij examinatoren worden gestimuleerd toetsen zo vorm te geven dat ongeoorloofd AI-gebruik wordt beperkt.

In het eerste jaar van de bachelor worden multiple choice-toetsen ingezet voor kennisreproductie. Dit gebeurt via Ans, het digitale toetsplatform van de universiteit. In latere jaren verschuift de aandacht naar essays, presentaties, open vragen en (veldwerk)verslagen. Beoordeling vindt plaats met antwoordmodellen en rubrics. De masterfase is gericht op academische zelfstandigheid; toetsvormen bestaan voornamelijk uit essays, verslagen, presentaties en inhoudelijke discussies.

Het panel constateert dat de visie op toetsing helder is uitgewerkt en dat variatie in toetsvormen en dekking van eindkwalificaties adequaat zijn geborgd. Rubrics en beoordelingsformulieren dragen bij aan validiteit, betrouwbaarheid en transparantie. Het panel onderschrijft het verbeterpunt van de opleiding om zowel in bachelor als master meer formatieve feedbackmomenten in te bouwen.

Het panel waardeert de opbouw van toetsvormen in de bachelor, maar identificeert ook verbeterpunten. De overgang van het eerste naar het tweede jaar wordt door studenten als relatief abrupt ervaren. In het eerste jaar ligt de nadruk sterk op reproductiegericht toetsing (summatieve multiple choice-tentamens), waardoor vaardigheden als kritisch redeneren en academisch schrijven zich nog beperkt ontwikkelen. Studenten gaven aan dat zij tot aan de bachelorscriptie slechts in beperkte mate oefenen met het schrijven van langere teksten: één keer wordt een opdracht van circa 3.000 woorden geschreven, waarna de eerstvolgende omvangrijke schrijfoopdracht direct de bachelorscriptie betreft. Hierdoor kan het voor sommige studenten uitdagend zijn om de stap te maken naar de bachelorscriptie. Studenten gaven daarbij aan dat de inhoudelijke feedback op schrijfoopdrachten als beperkt wordt ervaren, wat deze overgang verder bemoeilijkt. Dit signaal is door het panel besproken met de examencommissie, die aangaf dit ook te herkennen uit recente gesprekken met studieadviseurs. De examencommissie gaf aan docenten te stimuleren gebruik te maken van rubrics en schriftelijke toelichting, maar dat de mate van inhoudelijke

feedback momenteel niet uniform is vastgelegd. Het panel beveelt daarom aan om in seminars explicieter ruimte te creëren voor het schrijven van papers en het ontvangen van inhoudelijke feedback daarop, mede omdat deze werkvormen daarvoor meer ruimte bieden. Het panel adviseert daarnaast het toetsplan nog sterker te richten op de eindkwalificaties door vanaf het eerste jaar meer variatie in toetsvormen op te nemen. Minder nadruk op multiplechoice-toetsing en een geleidelijke opbouw in schrijf- en analyseopdrachten kan studenten beter voorbereiden op de eisen die in het tweede en derde jaar worden gesteld.

Het panel is positief over de gekozen toetsvormen in de master, die passend zijn voor het opleiden van zelfstandige academici. De nadruk op essays, presentaties, discussies en onderzoeksverslagen biedt studenten voldoende mogelijkheden om academische diepgang en zelfstandigheid te demonstreren.

Beoordeling van eindwerken

De bachelorscriptie toetst of studenten zelfstandig archeologisch of erfgoedgerelateerd onderzoek kunnen uitvoeren. De beoordeling richt zich op originaliteit, inhoudelijke kwaliteit, vormgeving en leerproces. Van masterstudenten wordt meer zelfstandigheid verwacht; de masterscriptie kent een richtlijn van 10.000 woorden, met een maximum van 20.000 woorden, zonder harde eis. De Applied Archaeology-track biedt als alternatief het Applied Graduation Project, bestaande uit een beroepsproduct en een schriftelijk verslag over de totstandkoming en contextualisering van het product, vooraf goedgekeurd door de examencommissie.

Voor beide opleidingen zijn beoordelingsformulieren ontwikkeld die vooraf met studenten worden gedeeld. Scripties worden door twee examinatoren onafhankelijk beoordeeld; bij grote verschillen wordt een derde lezer ingeschakeld. Jaarlijkse analyses tonen doorgaans goede overeenstemming tussen eerste en tweede beoordelaars. De norm voor spreiding van scripties bedroeg in 2024–2025 18 scripties per fulltime docent.

Het panel waardeert de heldere beoordelingskaders voor de bachelor- en de masterscripties. Op basis van de gelezen eindwerken stelt het panel vast dat deze kaders in de praktijk consistent en transparant worden toegepast: de beoordelingen zijn gebaseerd op een gedeeld referentiekader en worden onderbouwd met uitgebreide, systematische en overtuigende feedback. Het is ook enthousiast over de mogelijkheid van een toegepast afstudeerproject in de master, al wordt er nog weinig gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Het signaleert wel dat de bandbreedte in scriptielengte tot ongelijkheid kan leiden en beveelt aan een minimum- en maximumomvang bindend vast te leggen, zowel voor eerlijkheid in de beoordeling als ter beheersing van werkdruk bij examinatoren.

Examencommissie

De examencommissie van de Faculteit der Archeologie functioneert faculteitsbreed en bestaat uit een voorzitter, drie ervaren examinatoren en een externe toetsdeskundige. Routinezaken zijn gemandateerd aan de ambtelijk secretaris en studieadviseurs; complexere zaken worden behandeld door een kleiner comité. Besluiten worden zorgvuldig gedocumenteerd.

De commissie wijst jaarlijks examinatoren aan op basis van kwaliteitscriteria en ondersteunt hen via handreikingen en richtlijnen. Kwaliteitsborging vindt plaats via aanwijzing vooraf (toetsplan, aanwijzing examinatoren) en controle achteraf (cijferanalyses en toetscontroles) door de examencommissie. Kalibratiesessies zorgen voor een gedeeld beoordelingskader. Steekproefsgewijze controle van scripties is nog niet ingevoerd, maar de commissie is voornemens dit te implementeren. De aandacht voor integriteit, onder meer via plagiaatvoorlichting en AI-workshops, wordt door het panel positief gewaardeerd.

Het panel heeft een consistent beeld van een professioneel en zorgvuldig functionerende examencommissie. Het ondersteunt het voornemen tot steekproefcontroles van scripties.

Overwegingen

Het panel concludeert dat het systeem van toetsing solide, transparant en goed geborgd is. De variatie in toetsvormen en duidelijke beoordelingskaders dragen bij aan de kwaliteit van toetsing. Wel acht het panel in de bachelor verdere ontwikkeling wenselijk om toetsvormen eerder in de opleiding te verbreden en zo de overgang naar latere jaren te verzachten. In het bijzonder beveelt het aan om in seminars explicieter ruimte te creëren voor het schrijven van papers en het ontvangen van inhoudelijke feedback daarop, om studenten eerder en beter voor te bereiden op het schrijven van de bachelorscriptie. Voor de bachelor en de master beveelt het panel aan om de omvang van scripties bindend vast te leggen, zowel voor gelijkheid in de beoordeling als ter beheersing van werkdruk bij examinatoren.

Het panel is positief over de examencommissie, die zorgvuldig, efficiënt en kwaliteitsgericht werkt. De borging van toetskwaliteit is stevig verankerd en de commissie speelt een actieve rol in zowel preventie als controle. Het panel ondersteunt verdere professionalisering via regelmatige steekproefcontroles van scripties.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de opleidingen op standaard 3 voldoen.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Kwaliteit eindwerken

Het panel heeft per opleiding vijftien eindwerken beoordeeld. Het concludeert dat de kwaliteit van de beoordeelde bachelorscripties over de gehele linie voldoende is en past bij het vereiste niveau. Binnen de selectie trof het panel enkele sterk uitgewerkte scripties aan, waarin studenten blijf geven van een hoge mate van zelfstandigheid en een scherp analytisch vermogen. Over het algemeen kenmerken de scripties zich door een degelijke verwerking van literatuur en een heldere vraagstelling. Het panel waardeert in het bijzonder dat veel scripties thematisch aansluiten bij actuele debatten binnen de archeologie en dat studenten worden gestimuleerd tot kritische reflectie op de discipline. Deze reflectieve component is zichtbaar in de scriptie en die vormt daarmee volgens het panel een waardevol sluitstuk van de opleiding. Tegelijkertijd ziet het panel dat de uitwerking bij een deel van de scripties meer beschrijvend is dan analytisch. De opleiding bereikt echter met de scripties het niveau dat van een bachelor verwacht mag worden en laat zien dat studenten de beoogde leerresultaten realiseren.

Ook voor de masterscripties stelt het panel vast dat de kwaliteit voldoende is en in meerdere gevallen overtuigend boven het minimumniveau uitstijgt. Positieve uitschieters laten zien dat studenten complexe vraagstukken zelfstandig kunnen uitwerken en beschikken over een goed begrip van relevante theoretische en methodologische kaders. In veel scripties wordt gedegen dataverzameling gecombineerd met een overzichtelijke synthese van bestaande literatuur. Het panel merkt echter op dat de mate van analytische diepgang en theoretische conceptuele uitwerking varieert: in sommige scripties blijft de reflectie op het theoretische en historiografische kader beperkt. Het panel waardeert dat de opleiding studenten verplicht een uitgewerkt onderzoeksvoorstel met methodologische en theoretische onderbouwing in te dienen, wat

bijdraagt aan een zorgvuldig voorbereid onderzoekstraject. De masterscripties tonen dat afgestudeerden in staat zijn zelfstandig onderzoek uit te voeren op masterniveau.

Alumnisucces

Uit de beschikbare alumnigegevens blijkt dat afgestudeerden van de bachelor- en masteropleiding Archeologie zich in belangrijke mate succesvol positioneren op de arbeidsmarkt of in vervolgstudies. Ongeveer tweederde van de bachelorstudenten stroomt door naar een masteropleiding binnen de Universiteit Leiden, waarvan een groot deel kiest voor de master Archeologie. Alumni van beide opleidingen vinden in toenemende mate archeologie-gerelateerde functies: het aandeel afgestudeerden dat werkzaam is in de archeologie- en museumsector steeg van 47% in 2019 naar 69% in 2023. Bijna driekwart van alle alumni komt terecht in erfgoedinstellingen, musea, commerciële archeologie, onderzoeksinstituten of promotietrajecten. Nederlandse alumni vinden relatief vaak werk in veld- en contractarcheologie, terwijl internationale alumni vaker doorstromen naar PhD-posities of andere onderzoeksfuncties. Alumni die buiten het archeologiedomein terechtkomen vervullen doorgaans functies op academisch niveau, zoals traineeprogramma's bij de overheid of posities in informatievoorziening.

Het panel constateert dat bachelors zich over het algemeen goed voorbereid voelen op een vervolgopleiding. De bachelor leidt echter niet altijd direct tot een volledige voorbereiding op het archeologische werkveld, bijvoorbeeld wat betreft materiaalspecialisatie of beroepsgerichte vaardigheden. Dit vormt geen tekortkoming in de eindkwalificaties, maar wijst wel op ruimte voor verdere versterking van professionele oriëntatie en vaardigheden. Werkveldvertegenwoordigers bevestigen dat afgestudeerden beschikken over goede archeologische basiskennis, maar dat aanvullende training in praktische beroepsvaardigheden wenselijk kan zijn. Masteralumni geven aan zich goed voorbereid te voelen op functies in erfgoedinstellingen, musea, (inter)nationale onderzoeksomgevingen en beleidsfuncties. Zij beschikken over de academische en professionele vaardigheden om zich nieuwe werkomgevingen snel eigen te maken. In de commerciële archeologie, en in het bijzonder binnen de Nederlandse uitvoeringspraktijk, signaleren enkele alumni dat zij soms extra specifieke vaardigheden nodig hadden die zij in de opleiding slechts beperkt hebben kunnen ontwikkelen. Het panel ziet hierin geen tekortkoming in de eindkwalificaties, maar wel een aandachtspunt: verdere versterking van voorbereiding op het professionele veld – vooral binnen de Nederlandse context – kan de brede inzetbaarheid van alumni verder vergroten. Tegelijkertijd benadrukt het panel dat de huidige alumnieresultaten laten zien dat afgestudeerden van de masteropleiding in hoge mate succesvol functioneren in uiteenlopende sectoren binnen en buiten de archeologie. Kritiek op de aansluiting van de opleiding op de arbeidsmarkt wordt bovendien ter harte genomen door toevoeging van de cursus Archeologie & Erfgoed in Nederland, en het panel vertrouwt erop dat dit de aansluiting zal optimaliseren.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de bachelor- en masterscripties van de opleidingen Archeologie in opzet en uitvoering overtuigend aantonen dat studenten het beoogde eindniveau behalen. De bachelorscripties laten zien dat studenten literatuur adequaat verwerken, relevante onderzoeksvragen formuleren en in toenemende mate kritisch reflecteren op de discipline. Hoewel een deel van de scripties beschrijvend van aard blijft, acht het panel het gerealiseerde niveau passend. De masterscripties getuigen van zelfstandige onderzoeksvaardigheden en gedegen dataverzameling, met enkele scripties die duidelijk boven het minimumniveau uitstijgen. Variatie in theoretische diepgang komt voor, maar ligt binnen aanvaardbare bandbreedte. Alumnieresultaten bevestigen dat afgestudeerden zich succesvol positioneren in vervolgstudies en relevante functies, met ruimte voor verdere versterking van beroepsgerichte voorbereiding binnen met name de Nederlandse archeologische praktijk. De nieuwe cursus Archeologie & Erfgoed in Nederland zal hier volgens het panel aan bijdragen.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de opleidingen op standaard 4 voldoen.

Eindoordeel

Het panel oordeelt dat de bacheloropleiding Archeologie voldoet aan alle standaarden.

Het panel oordeelt dat de masteropleiding Archeologie voldoet aan standaard 1 (Beoogde leerresultaten), standaard 3 (Toetsing) en standaard 4 (Gerealiseerde leerresultaten), maar dat de opleiding ten dele voldoet aan standaard 2 (Onderwijsleeromgeving). Het eindoordeel van het panel over de opleiding is om die reden positief onder voorwaarden.

Het panel stelt de volgende voorwaarden, waaraan de masteropleiding volgens het panel binnen twee jaar dient te voldoen:

1. Zorg dat de toelatingsprocedure en toelatingseisen aansluiten bij het niveau en de inhoudelijke eisen van de verschillende specialisaties binnen de masteropleiding. Daarbij verdient het aanbeveling om voor de MSc-track ('Archaeological Science') specifieke eigen toelatingseisen te hanteren, zodat studenten over een passend voorkennisniveau beschikken en de beoogde verdieping binnen deze specialisatie optimaal kan worden gerealiseerd.
2. Verstevig het niveau van de onderwijsleeromgeving door te zorgen dat het curriculum met bijbehorende didactische werkvormen in samenhang is afgestemd op het beoogde masterniveau en dat in alle vakken de gewenste academische verdieping wordt gerealiseerd.
3. Zorg voor een duurzame docent-studentratio en een taakverdeling die toereikend is voor adequate begeleiding van studenten en die voorkomt dat de werkdruk van docenten structureel te hoog is.

Aanbevelingen

Bachelor

1. Voorkom bij de roostering van thesis tutorials waar mogelijk dat deze overlappen met minoronderdelen, zodat studenten optimaal begeleid kunnen worden bij hun scriptie.
2. Wees je bewust van de grenzen van didactische werkvormen bij (verdere) groei en denk na over manieren waarop activerend en praktijkgericht onderwijs blijvend kan worden aangeboden en materiaalpractica en bioarcheologische onderdelen toegankelijk blijven.
3. Implementeer voorgestelde maatregelen voor verplichte stages, zodat deze stages geen structurele bottleneck voor de studeerbaarheid vormen en alle studenten bijtijds een stageplek vinden.
4. Creëer expliciete ruimte in seminars voor het schrijven van papers en het ontvangen van inhoudelijke feedback daarop, om studenten eerder en beter voor te bereiden op het schrijven van de bachelorscriptie.
5. Herveranker theorievorming eerder in het curriculum, onder meer door de cursus Archaeological Theory anders te positioneren en studenten vanaf het eerste jaar een samenhangend theoretisch en conceptueel kader (inclusief historiografie en critical heritage studies) te bieden ter versterking van de academische diepgang en de voorbereiding op de bachelorscriptie.

Master

6. Borg binnen de specialisatie Applied Archaeology de praktijk- of veldervaring op meer systematische wijze, zodat duidelijk is waar in het curriculum studenten het leerdoel van inzetbaarheid in de archeologische beroepspraktijk behalen.

Beide opleidingen

7. Erken en waardeer intensieve onderwijsinzet structureel, bijvoorbeeld in loopbaanperspectieven of bevorderingen, ter behoud van docententeam en borging van onderwijskwaliteit.
8. Leg de minimum- en maximumomvang voor scripties bindend vast, ter bevordering van eerlijkheid en beheersing van de werkdruk bij examinatoren.

Bijlage 1. Beoogde leerresultaten

Bacheloropleiding Archeologie

Graduates of the programme have attained the following learning outcomes, listed according to the Dublin descriptors:

a. Knowledge and understanding

Archaeology graduates have knowledge and understanding of:

1. The basics of archaeology of a number of regions and/or periods;
2. The most important movements, theories, methods and concepts necessary for studying the discipline;
3. The development of archaeology as a broad discipline;
4. The diversity and nature of archaeological data;
5. The methods and techniques for collecting, documenting and describing primary archaeological data;
6. The relevance of archaeology in modern-day societies.

b. Applying knowledge and understanding:

Archaeology graduates are capable of:

7. analyzing archaeological questions and evaluating arguments and reasoning;
8. collecting archaeological data in primary and secondary sources and analyzing these using the relevant information technology and statistical methods and techniques;
9. combining knowledge and methods from various disciplines and integrating these in their approach to an archaeological case.

c. Judgement

Archaeology graduates are capable of:

10. Assessing the value of information, collecting and interpreting relevant data;
11. Reflecting on the social and ethical aspects of an archaeological issue and anticipating the consequences of decisions.

d. Communication

Archaeology graduates are capable of:

12. Presenting information, ideas, problems and solutions clearly in writing;
13. Giving a lucid oral presentation and being able to adapt form and substance to an audience of specialists as well as to the general public;
14. Participating constructively in discussions;
15. Working with others in a team.

e. Learning skills

Archaeology graduates:

16. Possess the skills to recognize gaps in their own knowledge and to acquire new knowledge, and skills independently.

In addition to the general learning outcomes, **graduates specializing in World Archaeology** have also attained the learning outcomes below:

Archaeology graduates specializing in World Archaeology have knowledge and understanding of:

- a. Diverse field techniques;

- b. The nature and characteristics of diverse sources of archaeological information (finds and their materials, traces, information gleaned from the landscape);
- c. Field and laboratory methods for documenting and describing primary archaeological data.

Graduates in Archaeology specializing in World Archaeology are capable of:

- d. Selecting the appropriate methods and techniques in archaeological fieldwork, and/or
- e. Analyzing, interpreting and documenting primary archaeological data at a basic level;
- f. Contextualizing (small-scale) archaeological research and putting this in a larger perspective and scientific framework;
- g. Formulating a vision of the field of archaeology from which to reflect on the question why archaeological research is necessary or desirable;
- h. Participating in discussions constructively and with empathy for political relations.

In addition to the general learning outcomes, **graduates specializing in Heritage and Society** have also attained the learning outcomes below:

Archaeology graduates specializing in Heritage and Society have knowledge and understanding of:

- a. The main movements, theories and concepts in the study of heritage in general and archaeological heritage in particular;
- b. The main social and ethical issues relating to heritage;
- c. the main methods and techniques used in heritage research.

Graduates in Archaeology specializing in Heritage and Society are capable of:

- d. Collecting relevant data regarding the study of heritage;
- e. Applying simple, appropriate methods and techniques in the field of heritage studies;
- f. Reflecting on the value and definition of heritage and participating in intercultural discussions constructively and respectfully.

Masteropleiding Archeologie

Graduates of the programme have attained the following learning outcomes, listed according to the Dublin descriptors:

a. The theoretical context

The graduate:

is capable, within their chosen specialisations, of placing research questions and relevant related archaeological data within a broader scientific, philosophical and theoretical framework and reflect critically upon it.

b. Occupation-specific knowledge and understanding

The graduate:

- Possesses general knowledge and understanding of the theories and methods used in Archaeology as a whole;
- Possesses thorough knowledge and understanding of the theories and methods used in the chosen specialisation and as such is able to interpret any relevant archaeological data.

c. Applied archaeological skills and methods

The graduate:

- Possesses thorough knowledge and understanding of the methods and techniques required for field and/or laboratory research for their chosen specialisation at a level where they can make an informed choice regarding their own archaeological research/fieldwork within the chosen specialisation;
- is capable to a reasonable degree of independently planning and executing this research/fieldwork including adequately managing organisational, legal, logistical, social and administrative aspects, and efficiently using available time and resources.

d. Multidisciplinary skills

The graduate:

- Is capable of critically considering developments in adjoining arts, science and social and behavioural science disciplines regarding possible applications within their chosen specialisation hence placing their own research/fieldwork within a multidisciplinary framework.

e. Academic skills

The graduate is capable to a reasonable degree of independently:

- Drawing up and carrying out a research/fieldwork plan of action within their chosen specialization gathering literature on a particular archaeological subject or topic using both traditional and modern (digital) techniques and selecting this literature on the basis of relevance and quality;
- Analyzing archaeological literature in terms of data and/or artifact interpretation and arguments and conclusions, and of assessing the interpretative and argumentative merits of said literature;
- Analyzing and interpreting archaeological data using modern (digital) techniques and instruments;
- Producing a clear written summary of archaeological texts, issues, positions, etc., and providing these with their own constructive criticisms, or solution-oriented comments;
- Reporting on their own research/fieldwork ultimately culminating in a substantiated personal position and recommendations for further research;
- Being capable of taking criticism in a constructive and business-like manner and where necessary to revise their own previous position;
- Adequately applying and integrating images into a presentation so as to clarify and/or strengthen their argumentation (and vice versa).

f. Science communication

The graduate:

- Has the ability to convey research data and interpretations along with corresponding theoretical and methodological approaches to an audience of non-specialists, in both speech and writing;
- Is capable of introspection concerning their own perceptions and will allow for, accept, and also question other points of view;
- Is capable of debating the latest archaeological developments and their significance to society;
- Is able to form an opinion within their professional field on the basis of incomplete or limited information;
- Can reflect on the ethical-social aspects of archaeology;
- Is capable of independently determining their own course within the archaeological profession, and similarly of finding their place within society;
- Is capable of working with others in a team.

Bijlage 2. Opleidingscurriculum

Bacheloropleiding Archeologie

BACHELOR ARCHAEOLOGY 2024-2025	
World Archaeology	Heritage and Society
JAAR 1 Past and future 5 EC World Archaeology 15 EC Material studies 1 5 EC Introduction to heritage studies 10 EC Landscape dynamics 10 EC Exploratory Data Analysis in Archaeology 5 EC Field Techniques 5 EC Field School 5 EC	
JAAR 2 Deep history 5 EC Early cities: a comparative perspective 5 EC Early Empires in West Asia and the Mediterranean 5 EC Designing Archaeological Research 5 EC	
Bioarchaeology 5 EC Geographic Information Systems (GIS) 5 EC Material Studies 2 5 EC Internship BA2: World Archaeology 10 EC 3 seminars naar keuze 15 EC	Heritage Protection in the 21st Century 5 EC Museums and Collections: A Practical Introduction 5 EC Anthropological Research in Practice (FSW) 10 EC Internship BA2: Heritage and Society 10 EC 2 seminars naar keuze 10 EC
JAAR 3 Study abroad / minor 30 EC Archaeological theory 5 EC Landscape Archaeology Projects 5 EC Science Communication: Archaeology in the 21 st Century 5 EC Internships BA3 5 EC Thesis BA3 10 EC	

Masteropleiding Archeologie

Heritage and Museum Studies	Global Archaeology	Applied Archaeology	Archaeological Science
Thesis (20 EC)	Thesis (20 EC)	Graduation Project (20 EC)	Thesis (20 EC)
Archaeological Theory (5 EC)			Scientific methodology in Archaeology (5 EC)
Heritage Research: Methods and Approaches (5EC)	How Global Dynamics Shape the Human World (5 EC)	Current issues in Applied archaeology (5 EC)	Current issues in Archaeological Science (5 EC)
Museums, Collections and Society (5 EC)	Area Specialisation courses: Europe / Eastern Mediterranean & West Asia / Americas (10 EC)	Prospective Archaeology (5 EC)	Quantitative methods in archaeology (5 EC)
Community heritage and museum studies (5 EC)		Landscape Heritage: Spatial Planning and Sustainable development in Past and Present (5 EC)	Archaeological Science Specialisation Courses (5 EC)
Focus area courses (10 EC)			
General Europe The Near East The Mediterranean Americas			
Electives (10 EC) (including internships)			

Bijlage 3. Bezoekprogramma

Maandag 10 november 2025

11.30	12.00	Ontvangst
12.00	12.45	Intern panel overleg (incl. lunch)
12.45	13.45	Gesprek opleidingsmanagement
13.45	14.00	Pauze
14.00	15.00	Gesprek docenten bachelor (incl. leden OLC)
15.00	15.15	Pauze
15.15	16.00	Gesprek studenten en alumni bachelor (incl. leden OLC)
16.00	16.15	Pauze
16.15	17.00	Rondleiding labs en faciliteiten
17.00	18.00	Intern overleg panel – opstellen bevindingen

Dinsdag 11 november 2025

08.45	09.00	Intern panel overleg
09.00	10.00	Gesprek examencommissie
10.00	10.15	Pauze
10.15	11.00	Gesprek docenten master (incl. leden OC)
11.00	11.15	Pauze
11.15	12.00	Gesprek studenten en alumni master (incl. leden OC)
12.00	14.00	Intern overleg panel – opstellen bevindingen (incl. lunch)
14.00	15.15	Themasessie bachelor en master
15.15	15.30	Pauze
15.30	16.00	Eindgesprek management + faculteit
16.00	16.30	Intern overleg panel
16.30	17.00	Mondelinge rapportage

Bijlage 4. Geraadpleegde materialen

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 15 eindwerken van de bacheloropleiding Archeologie en 15 eindwerken van de masteropleiding Archeologie bestudeerd. De gegevens van de eindwerken zijn op aanvraag beschikbaar bij Academion.

Daarnaast heeft het panel voor en tijdens het bezoek onder andere de volgende materialen geraadpleegd:

- Zelfevaluatie rapport bachelor en master Archeologie
- Domeinspecifiek referentiekader: subject benchmark statements Archaeology (QAA, UK)
- Niveau onderwijskwalificaties NLQF6 en NLQF7
- OER bacheloropleiding
- OER masteropleiding
- Schematisch curriculumoverzichten BA en MA
- Studiegids bachelor World Archaeology 2024-2025
- Studiegids bachelor Heritage & Society 2024-2025
- Studiegids master Applied Archaeology 2024-2025
- Studiegids master Global Archaeology 2024-2025
- Studiegids master Science MSc Archaeology 2024-2025
- Studiegids master Heritage and Museum Studies 2024-2025
- Opleidingstoetsplan BA en MA/MSc
- Samenstelling docententeam
- Facultaire Guidelines for papers
- Regels en richtlijnen van de Examencommissie
- Examiners' Handbook
- Tips voor toetsen
- Examencommissie jaarverslagen 2019-2024
- Opleidingscommissie jaarverslag 2023-2024
- Opleidingscommissie notulen 2023-2025
- Analyse scriptiebeoordeling 2025
- Doorstroom Leidse bachelor naar Leidse master